

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, APRIL – BALANDŽIO 16, 2013 • Vol. CIV Nr. 45 Kaina 1 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 04-15-2013

Skleiskime žinią apie Lietuvą

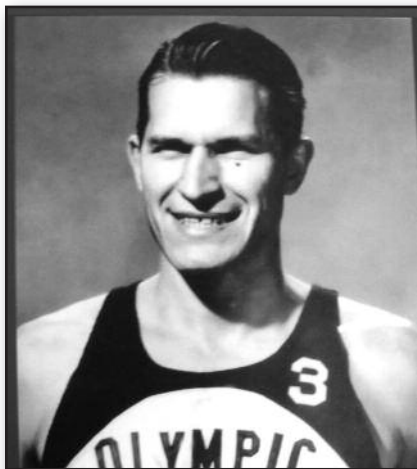

Balandžio 12 dieną viešėdamas University of Illinois Čikagoje LR ambasadorius JAV ir Meksikai dr. Žygimantas Pavilionis studentams ir dėstytojams pristatė Lietuvą, besirengiančią pirmininkauti Europos Sąjungai. – 4 psl.

ŠIAME NUMERYJE:

Lietuvai perduodami VLIK'o
archyvai – 4 psl.

Krepšinis lietuviams visada
buvo ir yra labai svarbus
– 10 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Joris nori išmokti skaityti lietuviškai.

Lituanistinis švietimas – bendras reikalas

Nuo šių metų užsienyje esančios lituanistinės mokyklos (tarp jų ir kelios dešimtys mokyklėlių Jungtinėse Valstijose), jau ne Užsienio lietuvių departamento prie LR Užsienio reikalų ministerijos, o Švietimo ir mokslo ministerijos žinioje. Ką tai reiškia lietuvių šeimoms ir jų vaikams, su ministerijos kancleriu **Dainiumi Numgaudžiu** aiškinasi **Vitalius Zaikauskas**.

V.Z.: Kodėl apie lituanistinį užsienyje gyvenančių vaikų švietimą anksčiau valdininkus kalbindavau kitoje, URM ministerijoje, o dabar – Švietimo ir mokslo?

D.N.: Mums gerai žinomos Amerikos lietuvių, kaip ir visų kitų, gyvenančių anapus Atlanto – nuo Kanados iki Pietų Amerikos – tautiečių godos. Tiesa, jų pulsą jautėme dar geriau, kai mūsų ministerijoje dirbo a. a. Vaiva Vėbraitė, nes jai tai buvo labai svarbu. Kai jos nebeturime, atotrūkis ryškesnis.

Aš mačiau, kaip veikia lituanistinės mokyklėlės. Tiesa, per krizę kelionių buvo smarkiai sumažėję, bet dabar, nors kelionės į JAV kaip ir į kitas šalis turime riboti, yra vilties mūsų bendradarbiavimą atgaivinti. Tik nuo šių metų sausio 1 dienos įvyko administraciniai struktūrų pasikeitimai – ryšius su išeivija, lituanistinį formalų ir neformalų švietimą iš Užsienio reikalų ministerijos perėmė mes, Švietimo ir mokslo ministerija.

Nukelta į 3 psl.

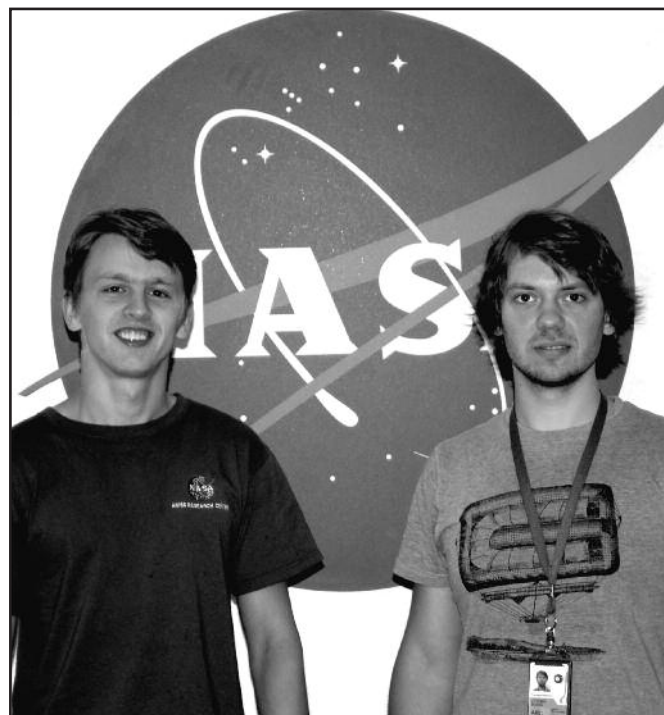
Trispalvė – kosmose?

Baigiamas kurti pirmas lietuviškas palydovas – „Lituanica SAT-1“

Jau šiemet Lietuva taps kosmine valstybe. Pirmasis palydovas šalies istorijoje, pavadintas „Lituanica SAT-1“, jau suprojektuotas. Pirmojo lietuviško palydovo kūrėjai pradeda gaminti ir konstruoti rudenį į kosmosą pakilsiančio palydovo prototipą.

„Prasideda vienas svarbiausių palydovo misijos etapų – inžinerinio modulio kūrimas. Tai, kas buvo suprojektuota ant popieriaus, dabar turi virsti realybe. Atskiri palydovo komponentai yra jungiami tarpusavyje, integruojami ir įmontuojami į korpusą. Tikslas aiškus – kad atskirai sukurti elementai veiktų kaip viena darni sistema“, – pasakoja misijos technikos vadovas Laurynas Mačiulis.

Nukelta į 11 psl.

Lietuviško palydovo kūrėjai Laurynas Mačiulis ir Vytenis Buzas.

Online media nuotr.

Nedera dėl paties gyvenimo netekti gyvenimo prasmės. – Juvenalis

Su pavasariu atkeliavo ir „Liepsna 2013“, kur pateikiama 2012 metų Lietuvų Fondo (LF) veiklos ataskaita. Iš pirmo žvilgsnio, tai kuklus, nedidelės apimties, 36 puslapių leidinėlis. Tačiau, kaip ir praeityje, jame yra sutelkta daug vertingos informacijos, daugiau kaip 50 nuotraukų ir dar pora diagramų. Pačioje pradžioje LF nariai ir bendraminčiai kviečiami į Metinių narių suvažiavimą, įvyksiantį balandžio 28 d., Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL. Registracija prasidės 10 val. ryto, o suvažiavimo atidarymas – 12:30 val. p. p. Suvažiavimo dienotvarkėje – numatytas 21 klausimas. Po ataskaitos apie veiklą vyks tarybos ir Kontrolės komisijos rinkimai. Suvažiavimo data sutampa su kitu lietuvišku renginiu – Lietuvių operos spektakliu. Tai nebuvo numatyta, todėl galvojama suvažiavimą baigti anksčiau, kad dalyviai suspėtų nuvykti į operą. Galvojama apie specialaus autobuso užsakymą, kuris iš Lemont nuvežtų ir parvežtų norinčius dalyvauti ir suvažiavime, ir operoje. Daugiau informacijos suteiks Rimantas Dirvonis (tel. 630-789-0529 arba el. paštu: Dirvonis@yahoo.com).

„Liepsna 2013“ puslapiuose LF Tarybos pirmininkas Marius Kasniūnas ir LF Valdybos pirmininkas Arvydas Tamulis dėkoja visiems, pernai dalyvavusiems LF 50-mečio pokylyje bei kituose renginiuose. Pranešama, kad 2012 m. pagerėjo LF finansinė būklė ir vėl buvo paskirta 400,000 dol. švietimui, jaunimo organizacijoms, žiniasklaidai, kultūriniam renginiams ir stipendijoms. Nuo LF įsteigimo lietuviškai veiklai iš viso išdalinta daugiau kaip 16 mln. dol. Primenama, kad LF užsibrėžė tikslą padidinti kapitalą bent iki 20 mln. dol.

Metinių pajamų ir išlaidų lentelėje nurodoma, kad 2012 m. investicijų pajamos, atskaičius 106,220 dol. išlaidas, buvo 1,456,457 dol. Tai tikrai džiuginanti žinia, prisimenant, kad 2011 m. investicijos atnešė 533,764 dol. nuostolio. 2012 metais narių įnašai

„Liepsna 2013“ – po padidinamuoju stiklu

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

sudaro 102,970 dol. Iš palikimų susilaukta 3,000 dol., o už nekilnojamo turto nuomą gauta 27,836 dol. Graži 55,061 dol. suma gauta LF renginių metu. Taigi, iš viso pajamų ir įnašų turėta 1,645,324 dol.

Išlaidų ataskaitoje sužinome, kad paramai išdalinta 386,918 dol. Likusioji 176,973 dol. suma išleista renginių, skelbimų, vajų, bendrosios administracijos ir nekilnojamo turto nuomos išlaidoms. Metų pabaigoje finansinės veiklos aktyvai buvo 14,263,393 dol. Kapitalas su neužpajamuota žemės verte siekė 15,377,142 dol. Skirtumas tarp šių kų tik paminėtų dviejų skaičių yra 1,113,749 dol., tad pastaroji suma yra žemės turto vertė.

Pelno skirstymo komiteto pranešime rašoma, kad didžiausia lėšų dalis skirta lituanistiniam švietimui (109,767 dol.), studentų mainų Lietuvoje programai LISS (22,500 dol.), Lituanistikos tyrimo ir studijų centrui (20,000 dol.), XIV Lietuvių tautinių šokių šventei (20,000 dol.), „Draugo“ laikraščiui (15,000 dol.). LF Stipendijų pakomitetis paskirstė 68,739 dol. sumą. Atsižvelgiant į specialios paskirties fondų steigėjų nurodymus, įvairioms mokslo ir kitoms įstaigoms tiesiogiai bus išmokėta 8,814 dol. o dar 19,898 dol. – stipendijoms.

Leidinėlyje taip pat randame įvairių komitetų pranešimų. Išvardinti 74 nauji nariai, jais tapę 2012 metais Ten radau tik du pažįstamus asmenis. Prie sąrašo pridėta 19-os naujų ir jaunų narių nuotraukos. Malonu akiai ir gražus „Iš kartos į kartą!“ šūkio įgyvendinimas. Kitame sąrašė išvardinta beveik 400 asmenų ar organizacijų. Tai – 2012 m. au-

kotojai. Atidžiau pažvelgiau į pirmąją šimtinę. Iš jų pažįstu apie 40. Kitos pavardės man nežinomos. Tai irgi gerai. Prisiminta ir graži LF tradicija – mirusių narius bei kitus artimuosius pagerbti atminimo įnašais LF. Trečiame sąrašė jų išvardinta 29.

Toliau pristatomi 2013 metų (iki šiol žinomi) kandidatai į LF Tarybą ir Kontrolės komisiją. Į Tarybą bus renkami penki nariai, o į Kontrolės komisiją – trys.

Kaip visada, naujus kandidatus bus galima pasiūlyti metinio suvažiavimo metu. Leidinėlyje į Tarybą pristatyti šie kandidatai: Saulius Čyvas, finansininkas, savo veiklą LF pradėjęs 1992 m.; Dalė Lukienė, ilgametė visuomenininkė lietuvių bendruomenės veikloje; Vytautas Narutis, į LF veiklą įsijungęs prieš 20 metų, įvairių LF tarybų, valdybų, komitetų narys; Raimondas Šilkaitis, dirbęs įvairiuose lietuvių telkiniuose; Arvydas Tamulis, LF dirbęs jau 20 metų, buvęs LF Tarybos pirmininkas, dabartinis LF Valdybos pirmininkas. Į kontrolės komisiją kandidatuoja Aleksas Modestas, finansų patarėjas; Gytis Petkus, investicijų patarėjas ir Aušrelė Sakalaitė, finansų vadybininkė.

Leidinėlio gale, tarsi ateičiai viltingi žiburėliai ir liepsnelės, pristatomi 49-ni 2012 m. LF stipendininkai. Įdomus jų demografinis pasiskirstymas. 82 proc. yra merginos. Didelė dauguma – 60 proc. – studijuos JAV; 20 proc. – Anglijoje; 10 proc. – Lietuvoje; 4 proc. – Vokietijoje (Vasario 16-osios gimnazijoje); po 2 proc. – Kanadoje, Škotijoje ir Italijoje. Įvairios ir jų pasirinktos studijos: 50 proc. studijuos humanitarinius, 24 proc. – socialinius, 16 proc. – griežtuosius ir 10 proc. – sveikatos mokslus.

Planuojantiems toliau į priekį: LF metinis pokylis-koncertas įvyks lapkričio 9 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL. Meninę programą atliks pianistas Rudolfas Budginas.

Sėkmės LF suvažiavime, kultūringos atgaivos operoje, o stipendininkams – ištvermės studijose!

REDAKCIJOS ŽODIS

Kodėl Lietuvos Seimas leidžiasi žeminamas?

Valstybės saugomos (slepamos?) Garliavos mergaitės likimas ir žūtbūtinės teisėsaugininkų pastangos nuteisti jos globėją, buvusią teisėją, o dabar Seimo narę Neringą Venckienę tebėra viena opiausių Lietuvos visuomenės ir politikos temų. Praeitą savaitę pasitvirtino spėjimai, kad iš Seimo narės N. Venckienės bus atimta teisinė neliečiamybė. Susivieniję valdantieji ir opozicija – daugiausia konservatorių, socialdemokratų ir liberalų pastangomis – leido prokurorams ją suimti, tardyti ir atlikti kitus veiksmus. Bet įdomiausias šioje istorijoje yra aukščiausios Lietuvos įstaigos – Seimo – elgesys. Generalinis prokuroras Darius Valys, apkaltingai Seimo narę N. Venckienę padarius keletą nusikaltimų, Seimo laikinajai tyrimo komisijai atsisakė pateikti jo žodžius pagrindžiančius vaizdo įrašus. Prieš tai visas Seimas vis dėlto pasielgė ryžtingai ir priėmė protokolinį nutarimą, įpareigojantį prokuratūrą pateikti vaizdo įrašą. Generalinis prokuroras nusprendė saliamoniškai: šį įpareigojimą pavedė spręsti eilinei Šiaulių prokurorei Ninai Raugienei. O ši įrašo taip pat nepateikė ir savo sprendimą aiškino tuo, kad, vadovaujantis Baudžiamuoju įstatymu, duomenys apie nepilnamečius įtariamuosius ir nukentėjusiuosius negali būti skelbiami jokiais atvejais. Ir stebėtinai dalykas – visas garbingas Lietuvos Seimas minėto įrašo daugiau nereikalavo ir staiga nusileido eilinei Šiaulių prokurorei.

Reikia pasakyti, kad Seimo laikinoji komisija, sudaryta iš įvairių partijų Seimo narių, turi teisę susipažinti su slaptais duomenimis, taip pat ir apie nepilnamečius. Jos nariai yra pasirašę pasižadėjimą neviešinti medžiagos. Akivaizdu, kad įstatymu nustatyta tvarka pateikti Seimo komisijai bet kokią prašomą medžiagą jokie įstatymai prokuratūrai nedraudžia, o Seimo laikinųjų komisijų įstatymas net įpareigoja. Mąstant prokurorų logika, nesuprantama, kaip gali vykti teismas, pavyzdžiui, dėl grupinio nepilnametės išprievartavimo, nes čia visi baudžiamojo proceso dalyviai – ir įtariamieji, ir liudininkai – yra supažindinami su bylos medžiaga, pasirašydami įspėjimus dėl baudžiamosios atsakomybės už duomenų apie nukentėjusią nepilnametę paviešinimą. Kodėl tokia pati tvarka negalėjo būti taikoma ir Seimo komisijos nariams? Ar teisingumo vykdytojai Seimą laiko mažiau patikimu negu nusikaltėlių gaują? Prokurorai siūlė Seimo nariams skaityti raštu pateiktą medžiagą, kuri taip pat yra slapta, apie N. Venckienės nusikaltimų įrodymus. Kaip Seimo nariai gali susidaryti teisingą nuomonę apie įvykius, jeigu prokurorai vengia pateikti neginčijamus įrodymus? Juk abi – tiek rašytinė, tiek vaizdinė – medžiagos (tai prokurorai pripažino) yra vienodai slaptos. Todėl kyla klausimas: kodėl viena slapta medžiaga duodama, o kita – ne?

Kita vertus, prokuratūra dalį medžiagos (12 se-

kundžių vaizdo įrašą) po kurio laiko vis dėlto pateikė. Tada vėl kyla klausimas, koku įstatymu remdamasis prokuroras iš pradžių griežtai atsisakė pateikti medžiagą Seimui, o paskui jau galėjo parodyti ištrauką?

Seimo nariai turėjo patikrinti kylančius įtarimus dėl teisėsaugininkų nesąžiningumo, faktų klasifikavimo, dėl prokurorų bei teisėjų šališkumo ar savaudisčių motyvų susidoroti su Seimo nariu dėl jo veiklos. O tokių įtartinų aplinkybių yra ne viena. Generalinis prokuroras trijuose pareiškimuose apie N. Venckienės nusikaltimus painiojosi ir negalėjo tiksliai nurodyti, kiek kartų ji esą smūgiavo pareigūnams. Seimas turėjo atsižvelgti į viešus aukštų pareigūnų pareiškimus, pavyzdžiui, Aukščiausiojo Teismo pirmininko, kad N. Venckienė yra „pūlinys ne tik teisinėje, bet ir politinėje sistemoje“. Toks viešas pasisakymas yra ne tik neleistas demokratinėje valstybėje, bet ir pagal tarptautinę teismų praktiką atima iš jos Lietuvos Konstitucijos garantuotą teisę į teisingą, nepriklausomą ir nešališką teismą. Koks Lietuvos teisėjas po tokio teismų vadovo pareiškimo išdrįs priimti kitokių nuosprendį?

Dar daugiau – prokurorai taip ir neatsakė į esminius komisijos klausimus: koks įstatymas leidžia vartoti prievartą prieš vaiką tokiomis aplinkybėmis ir ar teismo sprendimo vykdymas demokratinėje valstybėje gali būti aukščiau už žmogaus teises? N.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except Legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00. Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD): – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba. Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktorė@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas:

redakcija@draugas.org

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Venckienės atžvilgiu tai buvo esminis klausimas. Juk jei pareigūnų veiksmai prieš vaiką buvo neteisėti, visi jos, kaip globėjos, pasipriešinimo veiksmai tampa teisėti – tokia teisę piliečiams suteikia Lietuvos Respublikos Konstitucijos 3 straipsnis ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 10 straipsnis. Pagaliau jei generalinė prokuratūra taip atkakliai atsisakė parodyti Seimo komisijos nariams Garliavos antpuolio medžiagą, gal ta medžiaga nepagrindžia sukurptų kaltinimų? Gal ji parodo, ką kiekvienas gali pamatyti plika akimi internete paskleistoje filmuotoje medžiagoje – kad Garliavoje buvo panaudota neteisėta prievarta prieš mergaitę?

Nei prokurorai, nei Seimo dauguma nenorėjo siekti tiesos ir gilintis į Visuomeninės komisijos (kuria sudarė žymūs teisininkai bei Žmogaus teisių atstovai) kreipimąsi, kuriame jie priminė, „kad vykdant teismo sprendimą jėga ir prievarta prieš mergaitę negalėjo būti pavartota jokių pretekstų ir jokių laipsnių. Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvencija, Lietuvos Konstitucija, Lietuvos Civilinis kodeksas besąlygiškai įpareigoja gerbti vaiko orumą bet kuriomis aplinkybėmis – taip pat ir vykdant teismo sprendimą. Pagarba vaiko orumui reiškia, kad vaikas teismo sprendimo vykdymo metu privalėjo būti išklaustas, įvertintas jo motyvų pagrįstumas, turėjo būti pasiekta, kad vaikas išeitų iš gimtųjų namų išskirtinai savo valia, o ne būtų išneštas jėga kaip daiktas. Naudoti jėgą prieš mergaitę uždraudė ir Kėdainių rajono apylinkės teismas.“ Nei prokurorai, nei Seimas neišgirdo ir Respublikos prezidentės Dalios Grybauskaitės viešo raginimo 2012 m. gegužės 17-ąją – Garliavos smurto dieną – ištirti visas smurtavimo aplinkybes.

Tai ne pirmas kartas, kai Lietuvos parlamentą pažemina teisėsaugos institucijos, kurias Seimas pagal įstatymus privalo prižiūrėti ir kontroliuoti. 2006 m. Seimas taip pat negavo slaptų pažymų iš Valstybės saugumo departamento (VSD) apie neteisėtus Lietuvos politikų ir Rusijos dujininkų ryšius, tiksliau – apie politinę korupciją, o Seimui liudiję du sąžiningi VSD pareigūnai buvo išmesti iš darbo. 2012 m. parlamentiniam tyrimui dėl neteisėto žurnalistų, žmogaus teisių gynėjų ir kitų visuomenininkų slapto sekimo vadovavusiam Seimo nariui Konstantui Rameliui (buvusiam teisėjui!) taip pat nepavyko gauti reikalautų dokumentų. Tada jis atvirai prakalbo apie VSD savivalę bei nebaudžiamumą, atvirą tyčiojimąsi iš Seimo ir jo narių.

Dabartinis balsavimas Seime verčia dar kartą rimtai suklusti: jeigu eilinis prokuroras išdrįsta pažeminti Seimą, tai jis yra prispaustas arba aplinkybių, arba labai galingų žmonių, arba slaptųjų tarnybų. Tada kyla klausimas, kas iš tikrųjų vadovauja valstybei?

Išeivijos lietuviams taip pat dėtų akylai stebėti Lietuvos politinius įvykius ir suprasti, kad silpnas, neprincipingas, nesavarankiškas, Konstitucijos ir įstatymų nesilaikantis Seimas veda valstybę į pražūtį. Tokio Seimo negerbia nei visuomenė, nei rinkėjai. Toks Seimas netiesiogiai laidoja ir taip sunkiai lietuvių iškovotą nepriklausomybę. Lietuvos istorija įtikinamai rodo, kad esant išgverusiems seimams, seimeliams, būna išdrikusi visa valstybė, o tada jos valdymą perima Rytų kaimynai.

Gediminas Mikelaitis

DIDYSIS POKALBIS

Lituanistinis švietimas – bendras reikalas

Pokalbis su Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijos kancleriu **Dainiumi Numgaudžiu**

Atkelta iš 1 psl.

Perėmėme ir vis dar perimame, nors visiškai neturime tam skirto biudžeto. Mes niekada nebuvo nusiukę nuo šių problemų, tačiau dabar sieksime kuo giliau domėtis ir padėti tiems, kuriems mūsų pagalba reikalinga ir naudinga.

Aš mačiau, kaip veikia lituanistinės mokyklėlės. Tiesa, per krizę kelionių buvo smarkiai sumažėję, bet dabar (nors kelionės į JAV kaip ir į kitas šalis turime riboti) yra vilties mūsų santykius atgaivinti. Tik nuo šių metų sausio 1 dienos įvyko administraciniai struktūrų pasikeitimai – ryšius su išeivija, lituanistinį formalų ir neformalų švietimą iš Užsienio reikalų ministerijos perėmėme mes, Švietimo ir mokslo ministerija. Perėmėme ir vis dar perimame, nors visiškai neturime tam skirto biudžeto. Mes niekada nebuvo nusiukę nuo šių problemų, tačiau dabar sieksime kuo giliau domėtis ir padėti tiems, kuriems mūsų pagalba reikalinga ir naudinga.

O kodėl buvo nutarta šias funkcijas perduoti iš Užsienio reikalų ministerijos jums – Švietimo ministerijai?

Iki šių metų visas formalusis švietimas priklausė mūsų ministerijai, o neformalusis buvo Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento žinioje ir globoje. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pageidavimu ir siūlymu dabar viskas pereina į vienas rankas.

Kodėl taip skubotai?

Ne, tai nebuvo skubotas spendimas. Diskutuojama buvo apie metus laiko. Suprantama tai sutapo ir su naujojo Seimo rinkimais, su vyriausybių kaita ir jos formavimu.

Nauja ministerija – viskas iš pradžių?

Norėtume per „Draugą“, kurį skaito ne vien JAV, perduoti štai tokia žinią: neformaliai švietimui perėjus iš vienos žinybos į kitą, jokių mūsų dėmesio apmirimo požymių išeivija neturėtų pajusti, mes užtikrinsime, kad viskas vyks sklandžiai ir žmonės, dirbantys šeštadieninėse ar sekmadieninėse mokyklėlėse nebus apleisti.

Su formaliuoju švietimu – viskas tvarkoje, dirba puikūs savo darbo profesionalai. Tačiau į neformalųjį švietimą požiūrį turėtume keisti. Reikia prisipažinti, kad ministerija lig šiol tokios darbo užsienyje patirties neturėjo. Tačiau kaip ir kas turi vyksti šioje srityje, mes jaučiame ir žinome gerai. Mes bendradarbiaujame su URM Užsienio lietuvių departamentu ir siekiame perimti iš jų visas gerąsias tradicijas. Teiksime visokeriopą paramą tiek mokyklėlių mokiniams, tiek jų mokytojams bei tėvams.

Jau susipažinome su padėtimi ir patys sau išsikėlėme užduotį maždaug per mėnesį parengti užsienio lietuvių švietimo programą, nes formalus ir neformalus švietimas yra gana skirtingi dalykai. Mes, kaip sakiau, gerai išmanome formalų švietimą, tačiau neformalusis, kai mokomasi tik savaitgalio dienomis, mums yra dar nauja sritis. Be to, vienokia lituanistinio švietimo poreikiai yra taip va-

dinamose etninėse mūsų žemėse, kitokie – labiau nutolusiose nuo Lietuvos šalyse. Kas reikalinga Rusijoje, Lenkijoje, Karaliaučiaus srityje ir kt. gyvenantiems lietuvių vaikams, netinka JAV ar kitų kraštų mokiniams, kur yra senos ir nusistovėjusios tradicijos, gilus idirbis, sukurtas veikiančių mokyklėlių tinklas, ko kitose šalyse dar labai trūksta. Lietuvių kalbos pradžiamokslis vienoks JAV gyvenantiems vaikams, kitoks Rusijos tremtinių vaikams, dar kitoks – suaugusiems. Tekstuose ir metodikose turi būti skirtingos temos, skirtingi pavyzdžiai.

Taip pat manau, kad metodinė pagalba reikalinga ne vien mokytojams bei mokiniams, bet ir jų tėvams – kad būtų išlaikytas susidomėjimas lituanistiniu mokymusi. T.y., kaip paaiškinti vaikams, kad savaitgalį jie važiuos ne į užmiestį poilsiauti, bet eis į mokyklėlę mokytis. To užsispyrimo reikia ne vien vaikams, bet ir jų tėvams.

Viena yra lietuviškai kalbėti, kas kita – rašyti, turime gana įnoringą gramatiką. Net Lietuvoje su nerimu kalbama apie sparčiai augantį jaunosios kartos neraštingumą...

Esat teisus. Tai labai svarbus aspektas. Kad mes esame ir liksime lietuviškai kalbanti šalis – tai neginčijama. Tačiau ar mes išliksime lietuviškai skaitanti ir lietuviškai rašanti tauta – apie tai jau ir Lietuvoje vis garsiau kalbama. Internetas daro didžiulę įtaką kalbai, rašybai; vaikai vis blogiau įsisavina nosinių rašybą (jų nėra dažname kompiuteryje ar mobiliajame telefone), taip pat vis labiau nyksta sugebėjimas atskirti trumpąjį balsį nuo ilgojo ir pan. Tai – rimti pavojai gramatikai. Skaitymas ir rašymas yra kur kas aktualesni, nei kalbėjimas. Man atrodo, jog štai čia mūsų laukia pats didžiausias iššūkis.

Kitas svarbus šios dienos iššūkis – susidomėjimas, suvokimas, kam to reikia. Turime galvoti ir apie naujus darbo metodus, kad mokytis lietuvių kalbos nereikštų nuobodžių valandų sėdėjimo prieš popieriaus lapą. Mes labai lauktume ir pasiūlymų iš tėvų bei mokytojų – kokių naujoviškų pedagoginių „gudrybių“ jie galėtų pasiūlyti?

Jūs kalbate apie interaktyvų mokymą ir mokymąsi?

Tikrai taip. Mes norėtume sukurkti pažangią nuotolinio mokymosi sistemą ir programą. Tai ypač aktualu tiems, kurie ne taip seniai išvykę iš Lietuvos, kurie jau turi žinių pradmenis. Juk Lietuvoje kasmet mokinių sumažėja 20 – 25 tūkstančiais, vadinasi, jie išvyksta kitur ir nori mokytis toliau. Ši sistema jiems būtų itin reikalinga. Tokių programų anksčiau mes turėjome, kai kurios labai pasiteisino, todėl tai neturi nutrūkti. Reikia, kad vaikai turėtų galimybių lietuviškai mokytis ne vien lietuvių kalbos gramatikos, bet ir matematikos, fizikos ar kurių kitų mokslo dalykų. Programa buvo palaikoma Europos Sąjungos lėšomis, joms pasibaigus veikla nutrūko, tačiau mes stengsimės ją atgaivinti. Tai taip pat vienas iš pačių pirmųjų mūsų uždavinių.

Dainius Numgaudas

Reikia pripažinti, kad buvo apleista ir elektroninių knygų bei vadovėlių leidyba. Tai nėra toks jau paprastas dalykas, kaip gali pasirodyti iš pirmo žvilgsnio, nes susiję ne tik su nemenkomis investicijomis, bet ir su autorių teisėmis. Tačiau „judinsime“ ir tai – žadame kurti elektroninę biblioteką.

Anksčiau buvusi neformaliojo mokymo sistema buvo gana padrika. Neaišku buvo, kodėl viename Rusijos mieste mokyklėlė yra, kitame ar dar didesniame Airijos mieste vaikais niekas nesirūpina. Taip pat nevienoda buvo ir pedagogų kvalifikacija. Jau per šiuos metus padėtis turės keistis, tam vien šiemet ministerija paskirs 402 tūkstančius litų. Dabar, formuodami 2014 metų biudžetą ir jau susipažinę su padėtimi, mes planuojame ką darysime kitaip nei iki šiol.

Vilniuje turime Lietuvių namus. Čia veikia kol kas nedidukas Lietuvių švietimo centras, teikiantis metodinę pagalbą lituanistinių mokyklų mokytojams ir visiems besikreipiantiems. Norime, jog jis būtų naudingas ne vien formalaus mokymo mokytojams, bet visiems, kam įdomus ir svarbus švietimas. Galime pasigirti, kad ne taip seniai pas mus lankėsi aukšto lygio Latvijos delegacija ir pripažino, kad juos sužavėjo mūsų turima sistema ir tai, ką rengiamės atlikti ateityje. Ir kad jiems dar toli iki mūsų... Tai gal ne taip jau blogų ketinimų ir idėjų turime?

Mes norime tęsti, kas buvo pradėta Tautinių mažumų departamente ir Užsienio lietuvių departamente, tačiau labai lauktume patarimų, minčių, pageidavimų, pastebėjimų iš užsienio – iš visų, kas tik nori geresnių pokyčių, kad mes, Švietimo ir mokslo ministerija taptume dar labiau reikalingi ir naudingi. Rašykite mums visais klausimais, liečiančiais tiesiogiai ar net ir ne visiškai tiesiogiai lituanistinį švietimą.

petras.navickas@smm.lt
smmin@smm.lt

Dėkui už pokalbį.

TELKINIAI

Chicago, IL

Studentams – apie Lietuvos pirmininkavimą ES

Balandžio 12 d. University of Illinois at Chicago (UIC) LR ambasadorius JAV ir Meksikai dr. Žygimantas Pavilionis skaitė paskaitą „Pirmasis Lietuvos pirmininkavimas ES: transatlantinių ryšių stiprinimas ir plėtra“. Studentų, dėstytojų ir svečių auditorijai ambasadorius pristatė Lietuvą, jos pirmininkavimo Europos Sąjungai prioritetus, bendradarbiavimo su JAV sritis, kaip vieną svarbiausių išskirdamas būsimas derybas dėl laisvos prekybos tarp ES ir JAV, energetinį saugumą, santykius su ES kaimynais Rytuose. Po pristatymo užsimezgusioje diskusijoje kalbėta apie augantį studentų mainų programų aktualumą tiesiant bendradarbiavimo tiltus tarp Jungtinių Valstijų ir Europos. Bendraudamas su universiteto bendruomene diplomatas atkreipė dėmesį, jog kitais metais bus minimas tiek Washington, DC, tiek Čikagos diplomatinio atstovybių nenutrūkstamos veiklos 90-metis. Anot ambasadoriaus, ši iškilė sukaktis simbolizuoja JAV lietuvių patriotiškumą ilgus dešimtmečius atkakliai siekiant Tėvynės išlaisvinimo, o dabar aktyviai puoselėjant savąjį paveldą, perduodant jį iš kartos į kartą bei atstovaujant Lietuvą šioje šalyje.

Apsilankymo UIC metu ambasadorius Ž. Pavilionis ir LR generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas taip pat susitiko su universiteto atstovėmis dr. Victoria Chou, prorektorius pavaduotoja ryšiams su JAV ir užsienio institucijomis, bei Nora Bonnin, tarptautinių ryšių padalinio direktoriaus pavaduotoja. Susitikimo metu pabrėžtas universitete veikiančios Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Lituanistikos katedros prasmingumas, jos vaidmuo dviejų valstybių ir kultūrų sąsajai bei aptartos gali-

LR ambasadorius JAV dr. Žygimantas Pavilionis skaito paskaitą UIC.

Susitikimo su UIC atstovėmis akimirka. Iš kairės: tarptautinių ryšių padalinio direktoriaus pavaduotoja Nora Bonnin, prorektorius pavaduotoja ryšiams su JAV ir užsienio institucijomis dr. Victoria Chou, ambasadorius dr. Žygimantas Pavilionis, generalinis konsulas Marijus Gudynas.

mybės megzti ryšius kitose veiklos srityse. Ypač daug dėmesio skirta bendriems projektams, kuriais siekiama, kad Lietuva būtų geriau pristatyta universitete ir Čikagoje, o UIC atitinkamai – Lietuvoje ir Europos Sąjungoje, o kartu ir tarp JAV lietuvių.

Čikagoje ambasadorius Žygimantas Pavilionis kartu su Lietuvos URM Užsienio lietuvių departamento ambasadore ypatingiems pavedimams Ginte Damušyte bei generaliniu konsulu Marijumi Gudynu taip pat dalyvavo bendrame „Globalios Lietuvos“ programos ir Vyskupų konferencijos renginyje, kuriame aptarta lietuviškų parapijų ateitis.

LR generalinio konsulato
Čikagoje info

Putnam, CT / New York, NY

Lietuvai perduodami VLIK'o archyvai

Sutartį pasirašo Lietuvos Centrinio valstybės archyvo direktorius Dalius Žižys (k.) ir Tautos fondo tarybos pirmininkas Gintautas Žemaitaitis. Antroje eilėje (iš kairės): Lietuvos vyriausiasis archyvaras Ramojus Kraujelis, Tautos fondo valdybos pirmininkė Laima Šileikytė-Hood, Amerikos lietuvių kultūros archyvo (ALKA) direktorė Mirga Girniuvienė, JAV LB Archyvų komiteto pirmininkė Dalė Lukienė ir LR gen. konsulas New York Valdemaras Sarapinas.

LR gen. konsulato New York nuotr.

LAURA ŽILIAJEVAITĖ

2013 m. balandžio 11 d. Putnam, Connecticut valstijoje, dalyvaujant Lietuvos vyriausiajam archyvarui Ramojui Kraujeliui ir Lietuvos generaliniam konsului New York Valdemarui Sarapinui, Lietuvos Centrinio valstybės archyvo direktorius Dalius Žižys ir Tautos fondo tarybos pirmininkas Gintautas Žemaitaitis pasirašė Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto (VLIK) archyvų perdavimo Lietuvai sutartį. Pagal šį susitarimą, archyvas išipareigoja dokumentus sugrupuoti pagal fondo sudarytojus, tvarkyti ir aprašyti, nuolat saugoti atrinktus dokumentus, sudaryti jų aprašymo ir apskaitos dokumentus bei skelbti informaciją apie saugomus dokumentus, užtikrinti neribojamą prieigą prie dokumentų ir jų naudojimą švietimo, mokymo, mokslinių tyrimų ir kitais nekomerciniais tikslais. Planuojama, kad dokumentai pasieks Lietuvą antrojoje šių metų pu-

sėje.

Susitikimų JAV metu buvo aptarti kiti aktualūs JAV Lietuvių Bendruomenės archyvų tvarkymo klausimai.

Viešnagės JAV metu LR vyriausiasis archyvaras R. Kraujelis ir Lietuvos Centrinio valstybės archyvo direktorius D. Žižys susitiko ir su Susivienijimo Lietuvių Amerikoje (SLA) vadovybe ir apžiūrėjo jų saugomus archyvus, taip pat, dalyvaujant LR generaliniam konsului New York V. Sarapinui, susitiko su YIVO žydų instituto direktoriumi Jonathan Brent ir instituto vyriausia archyvare Fruma Mohrer. Susitikimo metu buvo aptartos tolimesnės bendradarbiavimo archyvų klausimais galimybės.

Iš k.: Dalius Žižys, Jonathan Brent, Ramojus Kraujelis ir Valdemaras Sarapinas.
Centrinio valstybės archyvo nuotr.

Melbourne, Australija

Koalų ratelio Velykos

Melbourne pradėjo veikti pirmas lietuviškas vaikų darželis

Pamokėlė apie margučius. Koalų ratelio nuotr.

DR. AUDRA MOCKAITIS

Š.m. kovo 24 d. Melbourn Koalų ratelyje surengėme vaikučiams lietuvišką šventę. Lietuvių namuose susirinko gausus būrys – septyniolika vaikučių, kurių amžius nuo pusantrų iki ketverių metų, bei jų tėveliai. Ratelį pradėjome jau tradicine ratelio pasisveikinimo dainele, susipažinome su naujais ratelio dalyviais. Vaikus aplankė kun. Juozas Deveikis, jis papasakojo apie Šv. Velykų reikšmę. Skaitėme knygutę apie Didįjį Velykų savaitgalį. Teresa Rukšėnienė vaikučius supažindino su margučių marginimo vašku būdu, visi su nuostaba žiūrėjo, kaip buvo dažomi išvaškuoti margučiai. Ratelyje apžiūrėjome savo atsineštus margučius, pakalbėjome apie įvairius jų raštus ir spalvas. Po pamokėlės margučius spalvinome.

Po pertraukėlės vaikučiai puošė krepšelius ir laukė Velykų bobutės. Pagaliau ji atėjo, pasakojo apie savo kelionę ir kvietė vaikučius surasti jos paslėptus margučius. Pripildę savo krepšelius bobutės kiaušiniiais, ride nome margučius ir žaidėme kitus tradicinius žaidimus. Visus ratelio dalyvius lydėjo pakili velykinė nuotaika.

Melbourn Koalų ratelis įsteigtas 2013 metų pradžioje. Mintis kilo dr. Audrai Mockaitis ir Irmantui Domarkui. Atvykę į Melburną, jie pasigedo lietuviškos mokyklos, tad subūrė entuziastingų tėvelių grupę ir įsteigė Melbourn pirmąjį vaikų ratelį-darželį. Ratelį veda dr. Audra Mockaitis, Teresa Rukšėnienė ir Julija Yulduz. Aktyviai prisijungia ir tėveliai. Ratelio tikslas – keletą kartų per mėnesį susiburti ir ugdyti jaunąją lietuvišką kartą. Būrelio kalba – lietuvių, jame lavinami vaikų kalbos įgūdžiai, vedami įvairūs pratimai, žaidimai, dainuojamos lietuviškos dainos, mokomasi eilėraščių, o vėliau bus mokomasi ir

Velykų bobutė stebino vaikučius.

skaityti bei rašyti lietuviškai. Taip pat skaitomos pasakos, vyksta dailės užsiėmimai ir t. t.

Tikimės, kad ratelis sulauks bendruomenės dėmesio – norintys pasidalinti patirtimi ar išpūdziais su vaikučiais visada yra kviečiami ateiti pas mus. Esame labai dėkingi Melbourn Lietuvių namams, paskyru siems rateliui kambarį. Ypatingą padėką reiškiamo Algirdui Šimkui ir Australijos Lietuvių fondui už paramą. Fondo dėka įrengėme jaukią klasę, įsigijome baldų, rašymo lentų, knygučių, plakatų, žemėlapių ir kitų metodinių priemonių iš Lietuvos. Sienas puošia lietuviškos gamtos paveikslėliai ir vaikų darbeliai.

Dr. Audra Mockaitis – tarptautinio verslo specialistė, Tarptautinio verslo programos direktorė Monash universitete.

Dalis vaikučių su savo krepšeliais: Zita, Zosė, Saulė, Nina, Augustas, Amelija, Vida, Aistė, Alisa, (sėdi) Rūtelė ir Amelija.

„Titaniko lietuviai“ pasirodo elektroniniu formatu

Pasauliui minint 101-ąsias „Titaniko“ tragedijos metines, informuojame apie žurnalisčių Gerdos Butkuvienės (Vilnius) ir Vaidos Lowell (Main valstija, JAV) šio pavasario naujieną – elektroninę knygą „Titaniko lietuviai“. Knyga apie tautiečius, atsidūrusius praėjusio šimtmečio katastrofos sukuryje, jau patogesniu būdu pasiekiama išeivijos lietuviams – knygą galima skaityti per savo el. knygų skaitytuvą, arba – kompiuteryje.

Po didelio populiarumo sulaukusios ir pakartotiniu leidimu išleistos knygos „Titaniko lietuviai“ pasirodymo susirūpinta ir vieno iš laivu plaukusio lietuvio, kunigo Juozo Montvilos, atminimo Lietuvoje įamžinimu. Autorės prisidėjo prie labdaros ir paramos fondo „Sūduvos ateitis“ iniciatyvos, Kalvarijos savivaldybėje, Liubavo seniūnijoje, senosios bažnyčios, kurioje kadaise kunigavo J. Montvila, vietoje pastatyti koplytstulpį tragiško likimo kunigui atminti, o jo gimtinėje – atminimo akmenį su nuoroda į buvusią tėvų sodybvię.

Kunigo atminimo įamžinimą aktyviai remia ir artimiausio kunigo Juozo Montvilos giminačiai – New York gyvenantys jo brolio Petro artimieji.

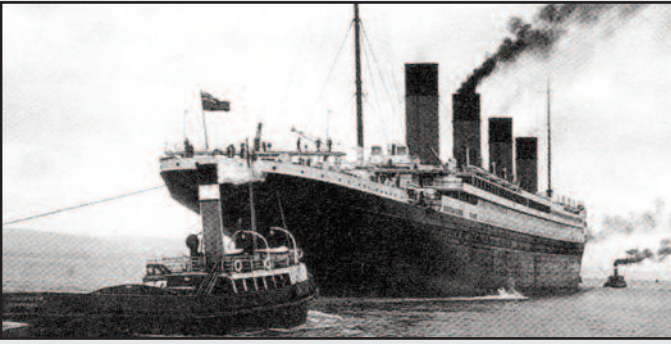
Nors „Titaniką“ vandenyno bangos pasiglemžė prieš šimtmetį, beveik nenagrinėtas faktas, jog tarp žuvusių keleivių buvo ir lietuvių.

Knyga parašyta remiantis JAV, Kanados, Didžiosios Britanijos bei Lietuvos spauda, archyvų medžiaga, originaliais „Titaniko“ katastrofos aplinkybių tyrimo dokumentais bei užsimezguliais asmeniniais ryšiais su „Titaniku“ plaukusių lietuvių artimaisiais. Istorinis publicistinis leidinys papildytas retomis fotografijomis bei povandeniniais nuskendusio laivo kadrais.

Užsienio lietuviams ši knyga pasiekiama patogiu elektroniniu formatu: <https://www.knygos.lt/lt/e-knygos/titaniko-lietuviai>

Tradicinio formato knyga pristatoma visame pasaulyje: <https://www.knygos.lt/ltknygos/titaniko-lietuviai/>

Daugiau informacijos el. paštu: titaniko.lietuviai@gmail.com arba www.facebook.com/titaniko.lietuviai

Lietuvos Respublikos ambasadoje JAV apsilankė Washington, DC vykstančio kasmetinio „Vyšnių žiedų“ festivalio dalyvės – „Vyšnių žiedų princesės“. Nuotraukoje – LR ambasadorius JAV ir Meksikai Žygimantas Pavilionis su 2012 m. „Vyšnių žiedų karaliene“ Taylor Barfield, festivalyje Lietuvą atstovaujanti Aiste Zalepuga ir „Vyšnių žiedų karaliene“ iš Japonijos Chiori Kobayashi. L. Segers nuotr.

Niujorkiečiams atgimė viltis turėti naują kultūrinę erdvę

Pirmą kartą išeivijoje organizuojamas internetinis meno darbų aukcionas, kurio lėšos skiriamos New York įsikūrusio Susivienijimo Lietuvių Amerikoje (SLA) patalpų remontui, kur bus kuriam nauja lietuviška kultūrinė erdvė

AUDRONĖ SIMANONYTĖ

Turbūt nerasite kitos lietuvių bendruomenės Amerikoje, kuri būtų taip nuskriausta kaip niujorkiečiai. Nepalankiai susiklosčius aplinkybėms, ši bendruomenė prarado viską, ką turėjo geriausio. 2002 m. pranciškonų ordino vienuoliai, pasinaudoję lietuvių patiklumu, pardavė niujorkiečių pasididžiavimą – „Kultūros židinio“ rūmus, o kiek vėliau New York vyskupija atėmė, o dabar, nepaisant ilgamečių lietuvių bandymų išsaugoti, ruošiasi griauti mūsų tautiečių statytą Aušros Vartų bažnyčią.

Dėl šių priežasčių, svečiui, atvaživusiam į New York, galimybių susitikti su vietiniais lietuviais nėra daug. Dar labiau trūksta erdvių koncertuojantiems artistams. Juk ne visuomet menininkui iš Lietuvos gali paaiškinti, kad Pasaulio sostinė vadinamam mieste jam reikės koncertuoti bažnyčios rūsyje ir, be to, tenkintis ne labai reikšmingu vaidmeniu po Mišių. Nenuostabu, kad niujorkiečiai su didžiausiu džiaugsmu sutiko žinią, kad pačiame miesto centre, atsilaisvina patalpos, kuriose kuriama nauja, moderni kūrybinė erdvė. Tiksliau pasakius, pati erdvė – ne nauja, ji atsidarys Susivienijimo Lietuvių Amerikoje (SLA) – seniausios lietuviškos organizacijos JAV – patalpose. Skirtumas tik tas, kad neseniai SLA pavyko „atsikratyti“ jau seniai nenaudinga jiems buvusią gyvybės draudimo bendrovę ir ją sėkmingai perduoti, o šiai bendrovei išsikėlus ir atsilaisvinus vienam aukštui, atsirado galimybė kultūrinei veiklai.

Aukcionas! Aukcionas!

Tačiau kaip visuomet, norint ką nors padaryti, reikia pinigų. Taip ir niujorkiečiams. Smagu, kad atsirado patalpos, bet joms reikia remonto. Mintis, kaip „susiorganizuoti“ remontui pinigų, kilo naujai paskirtai SLA pastato vadvybininkei Laimai Dallengauskaitei – Mihailovich. Aktyvi bendruomenininkė, meno kolekcionierė ir, pasak jos, „šiai menininkų draugė“, ji sugalvojo visus pažįstamus dailininkus pakviesti aukoti savo darbus aukcionui, o aukcione juos pardavus, gautus pinigus skirti galerijos įrengimui. Užsikrėtusi šia mintimi, L. Mihailovich ėmėsi veikti. „Net nusitebau, kai pirmas žmogus, kuriam paskambinau – dailininkė Ieva Martinaitytė-Mediodia – su didžiausiu entuziazmu pritarė mano minčiai, – pasakoja moteris. – Ir ne tik pritarė, bet iš karto paaukojo du puikius paveikslus.“ Žymaus lietuvių kilmės dailininko Kęstučio Zapkaus mokinė I. Mediodia sakosi taip pat labai apsidžiaugusi, kad pagaliau New York lietuviai turės savo namus. Savo ruožtu ji ėmė įkalbinėti savo pažįstamus, kad ir jie paaukotų paveikslų. Labai greitai atsiliepė jos bičiuliai, taip pat K. Zapkaus mokiniai – Julius Ludavičius ir Aidas Bareikis. Vėliau paveikslus ėmė aukoti ir kiti menininkai bei bendruomenės atstovai.

Taip, skambutis po skambučio,

paveikslas po paveikslu, kovo 1 dieną pradėjo veikti pirmasis internetinis meno darbų aukcionas išeivijoje. Tie, kas domisi lietuvišku menu, gali užėiti į SLA tinklalapį www.lithalliance.com ir peržiūrėti darbus. Šiuo metu aukcione išstatyta daugiau negu 50 darbų.

„Niekada nemaniau, kad dailininkai bus tokie dosnūs, – sako L. Mihailovich. – Ir ne tik dailininkai. Aukuoja ir kiti bendruomenės nariai, kolekcionieriai. Ypač daug darbų paaukojo aktyvios bendruomenininkės bei kolekcionierės Renata Alinskienė bei dr. Rožė Šomkaitė. Iš dailininkų – jau minėti I. Mediodia, J. Ludavičius, A. Bareikis, A. Kulikauskas, L. Sprangauskaitė, J. Vaida, R. Pranckūnaitė, G. Kalinauskas, fotografas R. Požerskis. Atskirai reikėtų paminėti 1969 m. tapytą K. Šimonio paveikslą be pavadinimo (beje, jis jau turi pirkėją, kaip ir vienas I. Mediodia darbas).

L. Mihailovich pasakoja, kad kol kas nuspręsta, kad aukcionas truks iki balandžio 20 dienos, 6 val. v. Tačiau, jos nuomone, tai tik pradžia. Sužinoję apie gražų sumanymą, vis daugiau žmonių aukoja darbus, ir vėliau aukcionas gali būti pratęstas.

SLA atsinaujina

Žinoma, nepatyrusiems to savotiško kultūrinio vakuomo, kuris pastaruoju metu tvyrojo tarp New York lietuvių, ši naujiena gali pasirodyti ne tokia ir didelė. „Na ir kas, pamanyk, rengia naujas patalpas!“ Tačiau niujorkiečiams, pavargusiems nuo svetimų sienų (o kad ir savų – ilgus metus tos sienos buvo tik bažnyčių rūsiuose), draugiškos, modernios, o svarbiausiai – lietuviškos – erdvės atsiradimas – labai didelis dalykas. Džiugu, kad SLA – sena lietuviška organizacija, ilgus metus nerodžiusi didelio noro artimiau bendrauti su niujorkiečiais, o kartais juos tiesiog nepastebėdavusi, naujos vadovybės dėka atsinaujino.

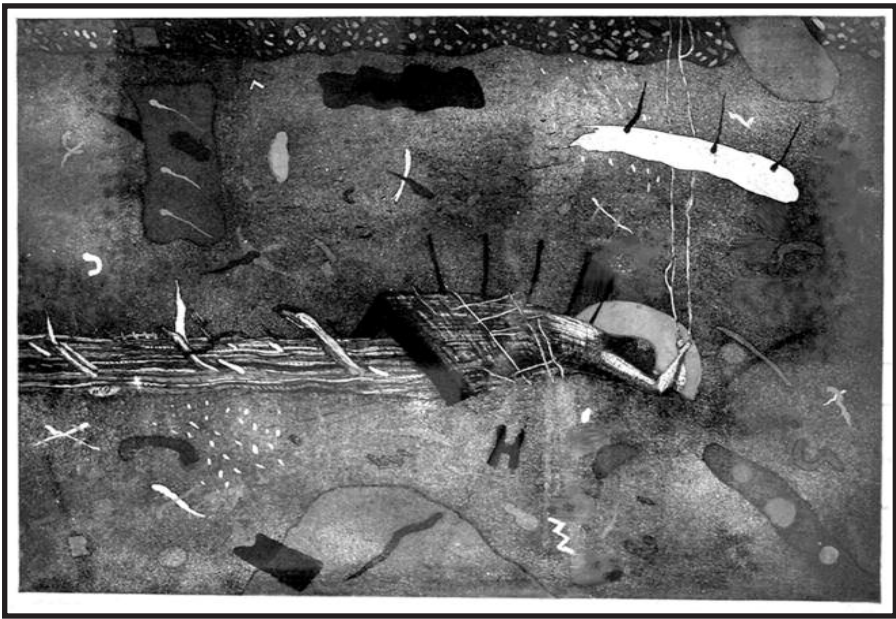
Kad New York, pačioje miesto širdyje yra lietuviams priklausančias pastatas, tą žinojo beveik kiekvienas. Tačiau buvo juokaujama, kad į SLA koją įkelti buvo galima tik apgaulės būdu arba – „per pažintį“. Nors kartais tas „per pažintį“ taip pat labai ką gelbėdavo. SLA „nekaltybė“ savotiškomis taisyklėmis jau daugiau kaip 40 metų saugojo ir SLA pastatui vadovavo viena susivienijimo darbuotoja. Pagaliau, perkopusi per 90, ji išėjo į pensiją. Taip ir neiškenti nepasvajojęs, kokių nuostabių dalykų galėjo įvykti New York, jei ji į pensiją būtų išėjusi anksčiau...

4 milijonų vertės pastatas ir „nekonsuliški“ konsulai

Tačiau negali sakyti, kad SLA tik šiandien atveria duris plačiai visuomenei. Atgimimas prasidėjo šiek tiek anksčiau – su minėtos garbingos ponios pasitraukimu į pensiją ir į SLA sekretorės postą stojus Vidai Penikienėi. Prie jos prisijungė Manhattan apylinkės pirmininkė Laima Šileikytė-Hood, kiti aktyvūs bendruo-

Gedimino Kalinausko bronzinė skulptūra.

Irena Daukšaitė-Guobienė. „Kelionė“

menės nariai, ir ledai pajudėjo. Toje nedidelėje, bet jau bandančioje „bruzdėti“ erdvėje vis dažniau ėmė vykti parodų atidarymai, koncertai, pradėti priiminėti garbingi svečiai iš Lietuvos. Kartais žmonės tiesiog susirinkdavo pabendrauti.

Padėtis dar labiau pasitaisė, kai trečiame, 4 mln. kainuojančio pastato aukšte apsigyveno Lietuvos Respublikos generalinio konsulo New York Valdemaro Sarapino šeima. Tiesa, čia būtina reikia pridurti – mielai „ne-konsuliško“ konsulo. Įsivaizduokite, sėdite kokiame nors susirinkime SLA patalpose, ir staiga iš koridoriaus įpuola nuo greito vaikščiojimo suplukusi moteris su didžiuliu šunimi. „O, jūs čia posėdžiaujate? Atsiprašau, aš neapsirengusi...“ Pasirodo, kad ta „neapsirengusi“ – tai konsulo V. Sarapino žmona Vytė, visiškai nepergyvenanti dėl reglamento smulkmenų. Sportinė apranga, į kuoduką surišti plaukai ir tingus, svarbiai nusiteikęs milžinas šalia. Susirinkimo atmosfera tuojau pat sušyla, o dėmesys nuo naujai įėjusios nukrypsta į baltapūkį gražuolį. Ir ne šiaip sau kokį „amerikoną“, bet į New York atsikrausčiusį gyventi iš pačios Lietuvos!

Kas gi vis tik pasikeitė SLA?

Ne vienam skaitančiam šias eilutes, gali kilti klausimas, o kas gi vis tik pasikeitė SLA, kad New York LB taip netikėtai „išsigijo“ naujus namus? Reikia pažymėti, kad esminių pasikeitimų pačiame susivienijime nevyko. „Tai kaip buvo seniausiai veikianti lietuvių organizacija Amerikoje, taip ir yra, – sako naujasis SLA valdybos pirmininkas advokatas Saulius Kuprys. – SLA yra finansiškai stabilus, pastatui New York niekas negresia.“ Tačiau S. Kuprys pripažįsta, kad taip yra šiandien, o anksčiau šio-

kie tokie grėsmės debesėliai buvo pradėję kauptis. Ir didžiąja dalimi dėl to, kad jau eilę metų SLA turėjo labai nenaudingą „akmenį po kaklu“ – gyvybės draudimų bendrovę. „Geriausią naujiena yra tai, kad mums pagaliau pavyko tą bendrovę sėkmingai perduoti, – pripažįsta valdybos pirmininkas. – Ja „atsikračius“ (jis leidžia nevengti šio termino – aut.), SLA išvengė labai rimtų pasekmių.“ S. Kuprys sako, kad jei dar ilgiau būtų buvęs laikomas šis nenaudingas verslas, jis su savimi į dugną galėjo nusitempti ir visą susivienijimą. Laimei, taip neatsitiko. O išsikėlus draudimo bendrovei, SLA ne tik kad sumažėjo finansinė našta, ne tik paruoštas patvirtinimui kitas (naudingesnis) ne pelno siekiančios organizacijos statusas, bet ir atsilaisvino New York Lietuvių Bendruomenei taip reikalingos patalpos.

Visi mūsų kalbinti žmonės neslėpė vilties, kad iš aukciono lėšų naująją erdvę pavyks moderniai įrengti ir ji taps tikru traukos centru miesto lietuviams. Tiems, kas nežino, reikia priminti, kad SLA įsikūręs pačiame miesto centre, Manhattan, ant 30 gatvės ir 8 aveniu kampo, visiškai šalia Penn stoties ir Madison Square Garden.

„Visus, kas tik turi kokių nors minčių, kviečiame prisijungti prie mūsų“, – sako šio projekto rėmėja ir entuziastė dailininkė I. Mediodia. – Kai padarysime remontą, čia galėsime organizuoti parodas, paskaitas, koncertus ar tiesiog susitikti su žmonėmis. Tačiau pirmas žingsnis – aukcionas. Aukokite darbus, pirkite juos, pasakokite apie mus savo draugams!”

Red. priedas: daugiau informacijos ieškokite ir parduodamus darbus apžiūrinkite SLA tinklalapyje www.lithalliance.com, po nuoroda „What's happening at SLA?“

LIETUVA IR PASAULIS

Ministras J. Olekas Afganistane padėjo lietuvių kariams

Kabulas (BNS) – Afganistane viešintis Lietuvos krašto apsaugos ministras Juozas Olekas susitiko su šalies pietuose esančiais Specialiųjų operacijų pajėgų eskadrono kariais, ir sakė tikintis, kad jų parama vietos pajėgoms leis perimti atsakomybę už saugumą šalyje. Ministras pabrėžė, kad Lietuvos karių veikla labai aukštai vertinama tiek afganistaniečių, tiek NATO vadovaujamos operacijos koalicijos partnerių. Jis padėjo kariams už profesionalumą ir pasiaukojimą, kad jie kovinėje aplinkoje perduoda savo patirtį afganistaniečiams. Afganistano pietuose tarnauja iki

šimto specialiųjų operacijų pajėgų karių. Krašto apsaugos ministras taip pat susitiko su Lietuvos vadovaujamos Oro pajėgų mokymo grupės kariais, kurie išdėstyti Kandaharo oro uoste. Kartu su krašto apsaugos ministru Afganistane taip pat lankosi Seimo nariai, kariuomenės vadovybės atstovai. Su delegacija taip pat keliauja muzikos grupės „G&G Sindikatas“ nariai, kurie surengs keletą koncertų Afganistane tarnaujantiems Lietuvos kariams. Apsilankymą Afganistane planuojama baigti kitos savaitės pradžioje.

Venesuelos opozicijos kandidatas nepripažįsta pralaimėjimo

Karakasas (ELTA) – Opozicijos kandidatas į Venesuelos prezidentus Henrique Capriles atsisakė pripažinti rinkimų, kuriuos, išankstiniais duomenimis, minimalia persvara laimėjo valdančiosios partijos kandidatas Nicolas Maduro, rezultatus. Jis siekia, kad būtų perskaiciuoti visi balsai. Opozicijos kandidato nuomone, rezultatai buvo suklastoti jo oponento naudai.

Capriles dar balandžio 14, balsavimo dieną, pranešė turįs informacijos, kad valdančioji partija rengiasi klasiuoti rinkimų rezultatus. Be to, opozicija apkaltino valdžią neteisėta agitacija. Savo ruožtu Maduro, paskelbus preliminarinius rezultatus, pareiškė,

kad rinkimai vyko sąžiningai ir be pažeidimų, o savo varžovą jis gerbia.

Venesuelos rinkimų tarybos duomenimis, už Maduro balsavo 50,66 proc. rinkėjų, o už Capriles – 49,07 proc. Tad valdančiosios partijos kandidatas pralenkė opozicijos atstovą maždaug 300 tūkstančių balsų.

Karaliaučiuje – K. Donelaičiui skirti medaliai

Karaliaučius (Alkas.lt) – Balandžio 10 d. Karaliaučiuje, Kaliningrado istorijos ir dailės muziejuje, atidaryta Lietuvos dailininkų sąjungos Medalininkų sekcijos 2011–2012 m. organizuotų tarptautinių medalių meno darbų paroda. Parodą sudaro dvi dalys – „Mažosios Lietuvos rašties veikėjai“ ir „Kristijono Donelaičio ‘Metai’ medaliuose“, iš viso 74 darbai, kuriuos sukūrė 16 žymiausių Lietuvos ir Lenkijos menininkų. Atidarydamas parodą Lietuvos generalinis konsulas Karaliaučiuje Vaclovas Stankevičius pažymėjo, kad ji yra svarbi bendros Lietuvos ir Karaliaučiaus (Kaliningrado srities) K. Donelaičio jubiliejinį renginių programos dalis, liudijanti apie kaimyninių valstybių menininkų ir institucijų bendradarbiavimą. Parodos kuratorius bei darbų autorius Antanas Olbutas pristatė šio projekto atsiradimo aplinkybes bei

Medalių paroda Karaliaučiuje.
R. Senapėdžio nuotr.

projekto testinumo galimybes įtraukiant ir Karaliaučiaus dailininkus. Paroda Karaliaučiuje veiks iki gegužės 15 d.

Partizaninė kova dar nesibaigė

Vilnius (Alfa.lt) – Šiomis dienomis Lietuvos laisvės kovų sąjūdis išplatino informaciją apie naujai paskirtus partizanų apygardų vadus. Anapilin pasitraukusius bendražygius pakeitė Tauro, Didžiosios Kovos ir Vytauto apygardos. Su kuo kovoja šandienos partizanai? „Karas tebesitęsia“, – nė kiek nedvejodamas paaiškino Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio pirmininkas Jonas Čeponis, klausiamas, kokias tradicijas tęsia ši visuomeninė organizacija, kuri buvo atkurta nepriklausomybės metais. To paties pavadinimo

organizaciją 1949 m. įsteigė ir susivieniję Lietuvos partizanai. Paprašytas patikslinti, su kuo kariaujama, J. Čeponis pradėjo vardyti besiriejančias ir Lietuvą dergiančias partijas, juodosios buhalterijos bylą vilkinančią Darbo partiją ir jos vadovą V. Uspaskich. „Kol gyvi esame, tol padedame purvą mėžti. Tai yra karas ir dar koks karas“, – dėstė J. Čeponis. Kovoje jam talkina apie 200 sąjūdžio narių – jauniausiam kovotojui 88 metai, visiems kitiems per 90 m.

J. Kerry aptarė Š. Korėjos klausimą Kinijoje ir Japonijoje

J. Kerry ir F. Kishida.
ELTA nuotr.

Tokijas (BNS) – JAV valstybės sekretorius John Kerry Kinijoje ir Japonijoje aptarė branduolinę įtampą Korėjos pusiasalyje. Valstybės sekretorius dabartinę padėtį šiame pusiasalyje pavadino kritiniu metu. Jis prašė Kinijos pagalbos krizei sureguliuoti. J. Kerry atvyko iš Pietų Korėjos pamėginti paspausti Beijing prisidėti prie pastangų išsklaidyti Korėjos pusiasalyje įtampą, kuri visą laiką didėjo nuo gruodžio, kai Š. Korėja išbandė vieną balistinę raketą, o vasarį atliko savo trečiąjį branduolinį bandymą. Kinija yra vienintelė įtakinga Pchenjano sąjungininkė, pagalbos teikėja ir prekybos partnerė. Manoma, kad Kinija

turi svarbių svertų daryti įtaką Š. Korėjos vadovui ir jo vyriausybei, kuri ne kartą grasino branduoliniu karu.

Japonijoje J. Kerry pirmiausia susitiko su Japonijos užsienio reikalų ministru Fumio Kishida. Japonija prieš numatomą Š. Korėjos raketos paleidimą sostinėje Tokijuje ir aplink ją išdėstė „Patriot“ raketas. Prieš šį diplomatijos vadovų susitikimą Japonijos premjeras, kuris su J. Kerry susitiko pirmadienį, sakė, jog Pchenjanas turi suvokti, kad elgdamasis „provokuojamai“ kenkia pats sau. Japonijos vyriausybė padarys viską, ką gali, kad apgintų Japonijos žmonių gyvybes ir saugumą.

Popiežius paskyrė jam patarsiančius kardinolus

Vatikanas (Bernardinai.lt) – Popiežius Pranciškus balandžio 13 d. paskyrė aštuonių kardinolų grupę, kuri patarinės jam dėl Bažnyčios valdymo ir nagrinės Šventojo Sosto administracijos reformų planus. Apie tai pranešta oficialiu Valstybės sekretoriato pareiškimu, kuris pristatytas Šventojo Sosto spaudos salėje. Kardinolų grupės tikslas – būti patarėjais Bažnyčios valdymo srityje ir parengti apštalioskos konstitucijos „Pastor Bonus“ pakeitimo projektą. Į šią grupę paskirti: Vatikano miesto Valstybės Gubernatūros prezidentas kardinolas Giuseppe Bertello, Čilės Santjago ar-

kivyskupas emeritas kardinolas Francisco Javier Errázuriz Ossa, Bombėjaus arkivyskupas kardinolas Oswald Gracias, Miuncheno arkivyskupas kardinolas Reinhard Marx, Kinšasos arkivyskupas kardinolas Laurent Monsengwo Pasinya, Bostono arkivyskupas kardinolas Seán Patrick O'Malley, Sidnėjaus arkivyskupas kardinolas George Pell, Tegusigalpos arkivyskupas kardinolas Oscar Andrés Rodríguez Maradiaga. Pastarasis paskirtas šios kardinolų patarėjų grupės koordinatoriumi. Grupės sekretoriumi paskirtas Albano vyskupas Marcello Semeraro.

JAV paskelbė draudimus Rusijos pareigūnams

Washington, DC (BNS) – Jungtinės Valstijos įvardijo 18 Rusijos pareigūnų, kuriems bus taikomi draudimai dėl ryšių su kalėjime mirusio žmogaus teisių advokato Sergej Magnicki byla ir kitais žmogaus teisių pažeidimais. Neabejojama, kad įtampa tarp Washington ir Maskvos dar labiau padidės, kai JAV Iždo departamentas paskelbė 16 Maskvos prokurorų, tyrėjų, mokesčių pareigūnų ir

teisėjų, susijusių su S. Magnicki byla, sąrašą. Į jį taip pat įtraukti du čekėnai, įtariamai kitais žmogaus teisių pažeidimais. JAV vyriausybė nurodė, kad šiems asmenims nebus leidžiama atvykti į JAV pagal 2012 m. priimtą S. Magnicki įstatymą. Taip pat bus taikomi draudimai jų turtui, o JAV piliečiams draudžiama turėti su jais verslo santykių.

Rusija vis labiau verbuoja šnipus Estijoje

Talinas (BNS) – Pasak Estijos saugumo politikos (KAPO) vadovo, Rusija vis labiau ir aktyviau verbuoja šnipus tarp estų. Nors ir gavusios atkirtį, Rusijos specialiosios pajėgos vis labiau tęsia verbavimą tarp šalies gyventojų, sprendžiant ir pagal dažnumą, ir pagal naudojamus būdus. Tačiau Estijos kontržvalgybos veikla parodė, kad yra vaistų nuo šnipinėjimo.

Nors tai daroma gudresniais būdais, kurių vienas yra „švelnioji jėga“. Rusija stengiasi stiprinti savo įtaką Estijos politikoje; taip pat domisi Estijos ryšiais tarptautinėse organizacijose. Jos taikiniai yra žmonės, kurie lankosi Rusijoje, – tai estų pareigūnai, verslininkai, žurnalistai, diplomatai bei studentai.

ŠVENTADIENIS

III
VELYKŲ SAVAITĖ

SES. LAIMUTĖ KABIŠAITYTĖ

III VELYKŲ SEKMADIENIS C

Prašyti širdies jautimo, kad Jėzus gyvena mano kasdienybėje

Jn 21, 1–19

* Atkreipsiu dėmesį į apaštalų bendruomenę. Po Mokytojo kančios ir mirties pergyvenimo, po tikėjimo išbandymų sugrįžta prie Galilėjos ežero – savo pašaukimo vietos. Trokšta atrasti pirmutinį pašaukimo uolumą. Ne visi atėjo prie ežero, nors Jėzus daug kartų sakė, kad ten jų lauks.

* Koks yra dabartinis mano pašaukimo uolumas? Ar nereikėtų sugrįžti prie pirmutinės meilės ir atnaujinti užsidedimą, koks buvo pasauli-mo pradžioje?

* Kontempliuosiu Jėzų, kuris žvelgia į savo mokinius. Noriu išgirsti pilnus jautrumo žodžius: „Vaikeliai, ar neturite ko valgyti?“. Prisiminsiu, kad su tokiu pat jautrumu Jis kreipiasi ir į mane. Pagalvosiu apie įvairius gyvenimo momentus, kuriuose jaučiau Jo buvimo rūpestingą šilumą. Už tai padėkosiu Jėzui.

* Jėzus pripildo apaštalų tinklus. Jis yra kartu kiekviename mano varge. Kiekvienas vargas nėra beprasmis, jeigu Juo pasitikėsiu ir kantriai lauk-siu savo kančių ir vargų vaisių, ku-riuos Jis pats užtikrina.

* „Juk tai Viešpats“. Paprašysiu malonės, kad galėčiau atpažinti Jėzų kasdieniniuose savo prispaudimuose ir sunkumuose. Kontempliuosiu Jėzų, valgantį kartu su mokiniais. Padėko-siu Jam, kad Jis visada yra bendruo-menėje, kurioje gyvenu, o labiausiai Eucharistijoje, kurioje kartu su Juo galiu dalyvauti Puotoje ir kurioje Jis pats save duoda man kaip maistą.

* Stengsiuosi įvairiuose dienos įvykiuose atpažinti Jėzų sakant: „Juk tai Viešpats“.

III VELYKŲ SAVAITĖS PIRMADIENIS

Prašyti ilgesio malonės susitikti Jėzų Eucharistijoje

Jn 6, 22–29

* Įeisiu į žmonių minią, kuri ieško Jėzaus. Pastebėsiu jų susijaudinimą. Jie dar tebėra veikiami stebuklingo duonos padauginimo išpūdžio. Jėzus susitinka su jais ir atskleidžia tikrus jų ketinimus ir troškimus.

* Atkreipsiu dėmesį į savo gyvenimiškus troškimus. Koks šiandien yra mano didžiausias alkis? Kur šian-dien veda mano troškimai? Ko savo gy-venime labiausiai vaikausi?

* Jėzus padeda žmonėms pamatyti jų tikruosius lūkesčius. Priima juos tokius, kokie jie yra, bet tuo pačiu metu stengiasi nukreipti jų širdis į gi-

lesnį dvasinį troškimą.

* Jėzus nori, kad ieškočiau Jo as-meninėje maldoje. Priima mane su tais troškimais kuriuos tuo momentu tu-riu, bet taip pat nori juos apvalyti ir pa-gilinti. Gilesnis mano ryšys su Jėzumi ves mane į gilesnį dvasinį troškimą.

* Jėzus nori būti mano amžinasis troškimas. Dievas trokšta su manimi būti per visą amžinybę. Eucharistija man kalba, kad Jėzus ir Tėvas trokšta manęs. Kasdieninės šv. Mišios, kiek-vienas tabernakulis primena man, kad Jis nenustoja manęs ilgėtis ir taip pat laukia, kad Jo ilgėčiausi.

* Eucharistijos adoracija yra Die-vo troškimo priėmimas su meile. Ado-racija moko mane Jo trokšti ir apvalo mane nuo savimeilės. Ką norėčiau pa-keisti ar pagilinti mano žvilgsnyje į Eucharistiją? Atiduosiu tai Jėzui.

* Užbaigos maldoje šlovinsiu Jėzų už tai, kad trokšta manęs Euch-ristijoje. Suplanuosiu šioje savaitėje il-gesnę Švč. Sakramento adoraciją.

III VELYKŲ SAVAITĖS ANTRADIENIS

Prašyti gilaus tikėjimo ir meilės Eu-charistiniam Jėzui

Jn 6, 30–35

* Kafarnaumo gyventojai prisi-mena Dievo jiems anksčiau padarytus stebuklus. Bet jie nepastebi, kad jų akyse vyksta didžiausias stebuklas – tarp jų gyvena Jėzus Atpirkėjas.

* Jėzus atėjo į žemę, kad apsigy-ventų mano „Kafarnaume“ – mano kasdienybėje, mano šeimoje, bendruo-menėje, darbe. Jis yra visur, kur aš gy-venu. Ką galiu pasakyti apie savo as-meninę Jėzaus patirtį? Ar pastebiu ste-buklus, kuriuos Jis daro paprastuose įvykiuose?

* Jėzus primena man, kad kiek-vienas gėris, kurį patiriu, kasdien ateina iš dangaus – yra Tėvo dovana. Ar tikiu, kad Tėvas mato visus mano po-reikius ir neleidžia man pražūti? Už ką norėčiau Jam šiandien labiausiai padėkoti, už kokią „maną“?

* Jėzus primena man apie didžiausią dovaną, kurią kasdien man duoda Tėvas. Tai yra Jis pats – Tėvo Sūnus. Jis kasdien ieško manęs kaip pakly-dusios avies, paima ant rankų ir nu-neša pas savo Tėvą. Kreipsiuosi į Tėvą su šlovinimo malda ir dėkosiu jam už Jėzų.

* Jėzus atskleidžia man didžiausią buvimo šalia manęs stebuklą, kuris nesibaigs iki pasaulio pabaigos. Tai Eucharistijos stebuklas. Prisiminsiu, kad kasdien galiu patirti gyvo Jėzaus apsireiškimo stebuklą duonos pavi-dale.

* Jėzus užtikrina, kad Eucharis-tijoje galiu numalšinti visus savo troš-kimus. Ką galiu pasakyti apie savo su-sitikimus su Jėzumi šv. Mišių metu, šv. Komunijoje ir adoracijoje? Ar mano eucharistinis gyvenimas gilėja, ar daž-nėja eucharistiniai susitikimai? Ką reikia jame atnaujinti? Melsiuosi žo-džiais: „Tėve, pažadink mane Jėzaus – Gyvosios Duonos – alkį“.

Bus daugiau.

DATOS ir SUKAKTYS

Trečioji balandžio savaitė

Balandžio 15 d.

- 1912 m. mirė **Juozapas Montvila** – kunigas, spaudos darbuotojas, savo sielova-dos pareigą skęstančiame laive „Titanikas“ atlikęs iki pat mirties (gimė 1885 m.).
- 1923 m. New York „Rialto“ teatre pa-rodytas pirmasis įgarsintas kino filmas.
- 1865 m. mirė **Abraham Lincoln** – 16-asis Jungtinių Amerikos Valstijų prezi-dentas. Jis sėkmingai valdė šalį vienos iš su-dėtingiausių vidinės krizės – JAV pilietinio karo metu, sugebėdamas išsaugoti valstybę ir panaikinti vergovę. Baigiantis pilietiniam karui, jis tapo pirmuoju JAV prezidentu, ku-ris buvo nužudytas (gimė 1809 m.).

Balandžio 16 d.

- 1883 m. Dysnoje, Tverėčiaus valsčiuje gimė **Augustinas Voldemaras** – Nepriklau-somos Lietuvos politinis veikėjas, istorikas, pirmosios Lietuvos vyriausybės vadovas, ke-lis kartus užsienio reikalų ministras, taip pat krašto apsaugos ministras. 1918 m. lapkričio 23 d. pasirašė pirmąjį įsakymą dėl Lietuvos kariuomenės įkūrimo. 1919–1920 m. Paryžiaus taikos konferencijoje buvo Lietuvos delegacijos vadovas. 1922–1926 m. Lietu-vos universiteto profesorius. 1924 m. įkūrė Lietuvių tautininkų sąjungą. 1926 m. išrink-tas III Seimo atstovu nuo Lietuvių tautininkų sąjungos (kartu su Antanu Smetona ir Vladu Mironu). 1926 m. vienas valstybinio per-versmo organizatorių. Jaunystėje A. Sme-tona jį rengė egzaminams į gimnaziją, o 1929 m. nušalino nuo ministro pirmininko bei užsienio reikalų ministro pareigų ir iš-trėmė iš Kauno. 1940 m. sovietinių okupantų suimtas ir ištremtas į Š. Osetiją. A. Voldemar-as yra prezidento Valdo Adamkaus krikšta-tėvis. Parašė knygas: „Šių dienų patriotizmo reiškiniai“ (1934), Raštai (Čikaga, 1983). (Mirė 1942 m. Maskvos Butyrkų kalėjime).

- 1889 m. Londone gimė **Charlie Chap-lin** – vienas žinomiausių XX a. aktorių ir reži-sierių, komedinio žanro atlikėjas. Turėjo Val-katos pravardę (The Tramp). Vėliau atvyko į JAV ir tapo Hollywood aktoriumi. Sukūrė ir vaidino daugybėje filmų, tačiau tik 1940 m. pasirodė pirmas įgarsintas filmas „Didysis diktatorius“ – visi ankstesnieji buvo begarsiai.

Jis gavo du Oskaro apdovanojimus – 1929 ir 1972 m. (Mirė 1977 m.).

Balandžio 17 d.

- 1790 m. mirė **Benjamin Franklin** – žymus JAV politikas, rašytojas, išradėjas, mokslininkas, verslininkas, vienas JAV Kons-titucijos autorių (gimė 1706 m.).
- 1940 m. mirė **Marija Kazimiera Kau-paitė** – Lietuvos katalikų vienuolė, Šv. Kazi-miero seserų kongregacijos įsteigėja ir ge-neralinė vyresnioji. Nuo 1986 m. Dievo tar-naitė (gimė 1880 m.).

Balandžio 18 d.

- 1983 m. mirė **Danutė Marija Nasvy-tytė** – Lietuvos šokėja, choreografe, pedago-gė, Australijos lietuvių visuomenės veikėja. Išraiškos šokio pradininkė Lietuvoje (gimė 1916 m.).
- 1955 m. mirė **Albert Einstein** – vokie-čių fizikas, suformulavęs specialiąją, o vėliau ir bendrąją reliatyvumo teoriją (gimė 1879 m.).

Balandžio 19 d.

- 1883 m. Petrošiškių vienkiemyje, Jiezno valsčiuje gimė **Juozas Purickis** – dip-lomatas, žurnalistas, publicistas, istorikas, vi-suomenės veikėjas. 1912 m. aukso medaliu baigė Peterburgo dvasinę akademiją ir gavo teologijos magistro laipsnį. Steigiamojo Seimo atstovas, 1920–1921 m. užsienio rei-kalų ministras. Iškėlė Baltijos valstybių są-jungos idėją, aktyviai dalyvavo Klaipėdos su-kilime. Parašė mokslo veikalų lietuvių, vokie-čių, prancūzų kalbomis iš Lietuvos istorijos, teisės, protestantizmo istorijos, etnografijos. (Mirė 1934 m. Kaune, kapas neišliko).
- 1991 m. Sovietų Sąjungos desanti-ninkai užpuolė Medininkų pasienio apsau-gos ir muitinės postą.
- 1824 m. mirė **George Noel Gordon Byron** – anglų poetas, vienas iš žymiausių romantizmo atstovų (gimė 1788 m.).

Balandžio 20 d.

- 1887 m. Paryžiuje įvyko pirmosios automobilių lenktynės.
- 1989 m. mirė **Antanas Gudaitis** – žy-mus dailininkas tapytojas (gimė 1904 m.)
- 1990 m. Sovietų Sąjunga pradėjo ekonominę Lietuvos blokadą.

Balandžio 21 d.

- 753 m. pr. Kristų., pasak legendos, Romulas įkūrė Romą.
- 1109 m. mirė Anzelmas Kenterberie-tis – šventasis, vienas žymiausių viduramžių teologų ir filosofų, laikomas „scholastikos tėvu“ (gimė 1033 m.).
- 1945 m. sovietų valdžia pradėjo pir-mąjį pokario trėmimą.
- 2003 m. mirė **Eunice Kathleen Way-mon** (labiau žinoma kaip **Nina Simone**) – penkiolika kartų Grammy apdovanojimams pristatyta amerikiečių džiazo atlikėja, dainų autorė, aranžuotoja ir žmogaus teisių judė-jimo veikėja (gimė 1933 m.).

Krepšinis lietuviams visada buvo ir yra labai svarbus

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Krepšinis dažnai yra pavadinamas antrąja lietuvių religija. Būtent ši sporto šaka Lietuvoje buvo ir yra svarbi jau beveik aštuoniasdešimt metų – prisimenant Lietuvos laimėtus Europos krepšinio čempionatus 1937 metais Latvijoje ir 1939-aisiais Lietuvoje, po to puikų Lietuvos krepšininkų žaidimą Sovietų Sąjungos rinktinėje, kai Lietuva buvo okupuota, Kauno „Žalgirio“ komandos žūtbūtinės kovos su Maskvos CSKA žaidėjais, mūsų krepšininkų žaidimą NBA lygoje ir galiausiai sėkmingus rinktinės pasirodymus po Nepriklausomybės atgavimo.

„Krepšinis Lietuvoje: ekonomika, politika, tautos savimonė“ – tokia tema diskutuota jau septintajame Marijampolės forume. Iki šiol čia buvo surengti šeši forumai, kurių metu garsūs šalies istorikai, filosofai, ekonomistai, žurnalistai, dvasininkai kalbėjosi apie aktualiausias šiandieninės Lietuvos dvasines, kultūrines, politines ir ūkines problemas. Visos šių susitikimų metu pasakytos mintys, pastebėjimai buvo sudėti į knygą „Marijampolės forumas: mintys ir vizijos“, kuri neseniai išvydo dienos šviesą.

Istorikas, krepšinio ištakų Lietuvoje tyrėjas Norbertas Černiauskas sakė, kad mūsų šalyje ši sporto šaka pradėta vystyti netrukus po Nepriklausomybės paskelbimo, apie 1920 metus. Pirmosios krepšinio rungtynės Lietuvoje buvo sužaistos 1922 m. balandžio mėnesį, ir per keliolika metų ši sporto šaka šalyje iš niekam nežinomos tapo pačia svarbiausia. Didžiausi nuopelnai dėl tokio šuolio tenka Jungtinėse Amerikos Valstijose gyvenusiems mūsų tautiečiams.

„Lietuvoje turėjome lakūno Stepono Dariaus projektą, kai jis vežė į Lietuvą įvairias sporto šakas ir bandė išmokyti lietuvius profesionaliai sportuoti. Bet jam tada ne itin pavyko. Vėliau atsirado tuomet 'krepšiasvydžių' vadinto krepšinio projektas, kai buvo labiau žiūrima į žaidimo kokybę. Galiausiai įvyko du Europos krepšinio čempionatai, kai lietuviai pelnė auksą, o prieš 1939-ųjų čempionatą pastatyta legendinė Kauno sporto halė, kuri tada gal kainavo brangiau nei prieš pastarąjį Europos čempionatą Lietuvoje pastatytos kelios naujos krepšinio arenos“ – teigė istorikas.

1938 m. lapkričio 22 d. buvo patvirtintas Kauno sporto halės projektas, kurį sukūrė architektas Anatolijus Rozenbliumas. Gruodžio 5 d. prasidėjo statybos, o 1939 m. gegužės 15 d. arenoje jau surengtos pirmosios treniruotės. Čempionatas Kaune vyko tų metų gegužės 21–28 dienomis, o arenos statybos tada kainavo 400,000 litų.

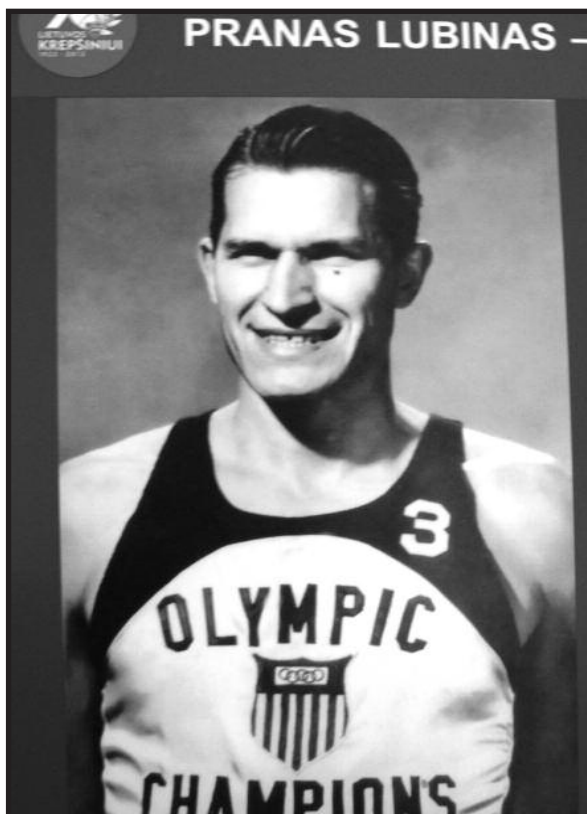
Žaisti krepšinį lietuvius mokė ne tik garsusis lakūnas Steponas Darius, krepšinį tada vadinęs „basketbolu“, bet ir iš Amerikos atvykę Konstantinas Savickas, Juozas Žukas, 1936 m. Berlyno olimpiinių žaidynių čempionas su JAV rinktinė Pranase Lubinas.

Tuometę mūsų rinktinę itin sustiprino iš JAV atvykę Feliksas Kriaučiūnas ir Pranas Talzūnas. F. Kriaučiūnas treniravo rinktinę ir buvo pagrindinis žaidimo dirigentas, o vidurio puolėjas P. Talzūnas tapo svarbiausiu puolimo ginklu. Rinktinė rengėsi čempionatui Kauno kūno kultūros rūmų salėje ir gydytojo Antano Jurgelionio, laikomo tautinės kūno kultūros sistemos kūrėju, sodyboje Vilkaviškio apskrityje, netoli Marijampolės.

Prieš 1939 metų Europos krepšinio čempionatą Kaune į rinktinę iš Amerikos atvyko tikra žvaigždė – P. Lubinas. Dvimetris vidurio puolėjas tuo metu atrodė milžinas ir Europos krepšininkams kėlė siaubą. JAV lietuvių skaičius dar padidėjo, kai į Lietuvą atvyko Mykolas Ruzgys, Jurgis Jurgėla ir Vytautas Budriūnas. Tada antrą kartą iš eilės Lietuva tapo čempione.

Deja, pergalių grandinės Europos čempionatuose nepavyko pratęsti. Dėl Antrojo pasaulinio karo turnyrai nevyko iki 1946 m., o Lietuvą sovietinė okupacija apskritai išbraukė iš krepšinio žemėlapių. Mūsų šalies krepšininkai sėkmingai atstovavo Sovietų Sąjungos rinktinėi, bet nacionalinės komandos sugrįžimo į Europos pirmenybes prisiėjo laukti iki 1995 m.

„Po antrojo pergalingo čempionato komandos branduolys sugrįžo atgal į Ameriką, kai kurie žaidėjai, prasidėjus okupacijai, atsidūrė Sibire, liko

Marijampolės forume surengta paroda pasakojo apie praeities ir dabarties Lietuvos krepšininkų pasiekimus.

A. Vaškevičiaus nuotr.

tik mažiau pajėgūs ir talentingi krepšininkai. Bet dar iki maždaug 1953 metų jie žaidė, nors garsiosios pergalės jau liko praeityje. Tie ryšiai su šlovinga krepšinio praeitimi trūkinėjo, ir kai 1999 metais po 'Žalgirio' komandos pergalės Eurolygoje krepšininkų buvo pasiteirauta apie prieškarį pergalę, vos vienas sugebėjo prisiminti kažkurią datą ar pergalę", – sakė istorikas N. Černiauskas.

Šarūnas Marčiulionis, pirmasis lietuvis, rungtyniavęs NBA lygoje, sakė, kad krepšiniu susidomėjo būdamas vos 10 metų amžiaus. Tada jo idealas buvo Modestas Paulauskas, kuris vėliau tapo Šarūno treneriu. Buvo sovietiniai laikai, lietuviai žaidėjai – Valdemaras Chomičius, Arvydas Sabonis, Rimas Kurtinaitis varžėsi tarpusavyje, tačiau, žaisdami su kitais jie buvo labai vieningi, tarsi vienas kumštis.

„Ar buvo, išliko sąsajos su prieškarį krepšiniu? Turbūt atsakymas yra neseniai pasirodžiusiame filme 'Kita svajonių komanda'. Žiūrėjau jį kelis kartus, ir kaskart, kai prisimenu tą pergalę, tas emocijas, nejučiomis ima kauptis ašaros", – sakė garsusis krepšininkas. Kalbėdamas apie savo septynerius NBA lygoje žaistus metus krepšininkas sakė, kad iš pat pradžių 1989–1990 metais Oakland „Golden State Warriors“ komandoje buvo labai sunku. Į Ameriką jis nuvyko kaip olimpinis čempionas, bet savo sugebėjimus teko įrodinėti iš naujo.

„Pirmuosius metus NBA tu esi 'rookie', naujokas, ir su tuo reikia susitaikyti. Be to, čia kitoks teisėjavimas, rečiau švilpiamos baudos, leidžiama agresyviau žaisti. NBA teisėjavimas labai daug ką lemia, čia teisėjas tarsi kuria tave. Taip, galima sakyti, kad Šarūno Jasikevičiaus ir Arvydo Macijausko karjera NBA nesusiklostė taip, kaip tikėtasi, bet jiems turbūt buvo sunku susitaikyti su tuo 'rookie' statusu", – svarstė Š. Marčiulionis.

Jo nuomone, dabar NBA žaidžiantys Jonas Valančiūnas ir Donatas Motiejūnas turi geras galimybes. Jonas yra ypač vertinamas savo komandos vadovu, ir po pirmojo 'rookie' sezono viskas bus gerai. Reikia tikėtis, kad ir Linas Kleiza Toronto „Raptors“ komandoje sėkmingiau atsiskleis.

Lietuvos krepšinio sirgalių veidu vadinamas Tomas Balaišis, žinomas „Sėklos“ vardu, pasakojo apie tai, ką sirgaliams reiškia krepšinis. Kartu su komanda būrys sirgalių važiuoja į visus čempionatus, palaiko žaidėjus ir kai lyja pergalėmis, ir kai ateina sunkus metas ir tenka nuryti pralaimėjimų kartėlį. „Kai čempionatas tęsiasi 10 dienų, viskas yra gerai. Tačiau Lietuvoje neseniai vykusiame Europos čempionate komandų skaičius nuo 16 padidėjo iki 24, padaugėjo rungtynių ir čempionatai jau tęsis po dvi savaites ir daugiau. Ne visi sirgaliai galės tiek laiko nedirbti, galiausiai ir finansinės išlaidos gerokai padidės. Žinoma, krepšiniui liksime ištikimi iki galo, sirgalių gretas nuolat papildoma vis daugiau verslininkų, išsilavinusių ir pasiturinčių žmonių", – sakė Sėkla.

Kalbėdamas apie Lietuvos krepšinio ateitį, Marčiulionis papasakojo apie tai, kaip ruošiami jaunieji krepšininkai jo vardo krepšinio mokykloje, ko jie ten išmoka, kaip ieškoma naujų idėjų, kaip bandoma pakeisti žaidimo braižą, kokios problemos trukdo pasiekti geresnių rezultatų. „Ar dar turėsime tokią komandą, kurią neseniai turėjome? Taip, reikia sutikti, kad dabar yra šioks toks nedidelis nuopuolis, kad tokio įžaidėjo koks buvo Šarūnas Jasikevičius, kol kas neturime, bet manau, kad tai laikinos problemos. Ateitis bus gera, jei valstybei rūpės krepšinis ir kartu valdininkai per daug nesikiš į šią sritį. Labai svarbu pasirinkti svarbiausius uždavinius ir turėti aiškų tikslą", – sakė olimpinis čempionas.

Margaret Thatcher – politikė, tikėjusi žmonėmis

KAETANA LEONTJEVA

Pasauliui gedint baronienės Margaret Thatcher, prisimenamas jos principingumas. Išties, principų turėjimas ir nuoseklus jų laikymasis yra savybė, kurią ne dažnai sutiksi tarp politikų.

Pagarba žmogaus laisvei ir tikėjimas jo atsakingumu – tokias deklaracijas iš politikų lūpų girdime prieš kiekvienus rinkimus, bet retas sugeba tai įgyvendinti, panaikindamas valstybės sau suteiktas funkcijas ir jų finansavimą ar privatizuodamas valstybines įmones. Thatcher ir jos vykdoma politika buvo neeilinis pavyzdys, kaip pasitikėjimas žmonėmis ir suteikimas jiems ekonominės laisvės ne tik didina ekonominę gerovę, bet ir atneša politinių dividendų rinkimuose. Būdama nevienareikšmiškai vertinama figūra, Margaret Thatcher sugebėjo tapti ilgiausiai per pastaruosius šimtmečius poste išsilaikiusia Jungtinės Karalystės premjere.

„Valstybės pinigų“ buvimas yra gajį idėja, su kuria kovojo Geležinė Ledi. Savo įsimintinoje 1983 m. kalboje ji teigė, kad „Vienas iš pagrindinių mūsų laikų debatų yra apie tai, kiek jūsų pinigų turėtų išleisti valdžia ir kiek jums turėtų likti, kad išleistumėte savo šeimai. Niekuomet nepamirškime šios fundamentalios tiesos: valdžia neturi jokio pajamų šaltinio išskyrus pinigus, kuriuos uždirba patys žmonės. Jei valdžia nori išleisti daugiau, ji gali tai padaryti tik skolindamasi jūsų sutaupytas lėšas arba didindama jūsų mokamus mokesčius. Neverta mąstyti, kad tai apmokės kažkas kitas – tas „kažkas kitas“ esi tu. Nėra tokio dalyko kaip vieši pinigai; yra tik mokesčių mokėtojų pinigai.“

Noras palikti daugiau lėšų žmonių, o ne valdžios kišenėse buvo įgyvendintas drastiškai mažinant mokesčius. Aukščiausias progresinio gyventojų pajamų mokesčio laiptelis buvo nuleistas nuo 83 proc. (neįtikėtina, tačiau kai kurioms pajamoms GPM siekdavo net 98 proc.!) iki 40 proc. Tuo metu politikai patarinėjo žymus ekonomistas Arthur Laffer, o mokesčių mažinimo pasekmės visiškai atitiko jo garbei pavadintą kreivę, parodančią, kad mokesčių mažinimas gali padidinti mokestines pajamas. Iki mokesčių mažinimo, dešimtadalio daugiausiai uždirbančių Didžiosios Britanijos gyventojų į biudžeto katilą sunešdavo 32 proc. visų GPM pajamų, o reikšmingai sumažinus mokesčių įkainius, jų sumokama GPM pajamų dalis išaugo net iki 45 proc. Jeigu turime nesenų pavyzdžių, kaip aukšti mokesčiai iš šalių išveja turtingiausius gyventojus ir menininkus, tai Jungtinėje Karalystėje sumažinti mokesčiai 1987 m. „susigražino“ dėl aukštų mokesčių išvykusį aktorį Michael Caine ir daugelį kitų išvykusių žmonių.

Iš pagarbos žmogui kylantis mokesčių mažinimas glaudžiai susijęs su Margaret Thatcher siekiu, kad žmonės būtų laisvesni ir atsakingesni bei nesiektų permesti pareigą rūpintis savimi valstybei. Viename interviu 1984 m. buvusi premjerė išreiškė rūpestį, kad „mes perėjome į laikmetį, kai per daug vaikų ir žmonių mąsto „Aš turiu problemą, tai yra valdžios darbas ją išspręsti!“ arba „Aš turiu problemą, tad

eisiu ir gausiu valstybės finansavimą jai spręsti!“ arba „Aš esu benamis, valdžia privalo mane apgyvendinti!“ ir jie numeta savo problemas visuomenei, o kas yra visuomenė? Nėra tokio dalyko! Yra konkretūs vyrai ir moterys, ir šeimos, ir jokia valdžia negali kažko padaryti, išskyrus veikdama per žmones, o žmonės pirma žiūri patys savęs [...] žmonės per daug galvoja apie teises, o ne pareigas, nes nėra tokio dalyko kaip teisė į išmoką, kol kažkas kitas neturi pareigos tai apmokėti.“

Lygiavos siekiantiems socialistams režė akį drąsus ir atviras Margaret Thatcher pripažinimas, kad laisvoje visuomenėje ekonominė nelygybė yra neišvengiama ir kad reikia ne kovoti su ja, o siekti, kad realios gyventojų pajamos absoliučia suma nuolat augtų. Savo paskutinėje kalboje Didžiosios Britanijos Bendruomenių rūmuose 1990 m. leiboristų kritiką dėl išaugusios nelygybės premjerė atrėmė tuo, kad visose pajamų grupėse gyventojai uždirba daugiau nei jai pradėjus vadovauti šaliai 1979 m. „Ką sako gerbiamas parlamento narys (leiboristas) yra tai, kad geriau neturtingi būtų dar neturtingesni su sąlyga, kad turtingi būtų mažiau turtingi. Tokiu būdu niekuomet nesukursite tiek turto ar geresnių socialinių paslaugų, kaip mes sukūrėme.“

Natūralu, kad žmonėms esant skirtingiems, turintiems skirtingus gabumus ir savybes, skirtingi būna ir jų veiklos rezultatai. Kovojęntys su šiuo reiškiniu socialistai visus gyventojus įkalina lygybėje, tačiau tai yra lygybė skurde – tą Lietuvos ir visos posovietinės erdvės gyventojai turėtų žinoti geriau nei bet kas kitas Vakarų pasaulyje. Niekas neabejoja Margaret Thatcher indėliu į Sovietų Sąjungos žlugimą.

Tačiau ar išsikovoję politinę laisvę, tebepuoselėjame ekonominę? Nepasitikėjimas žmogumi šiandien pernelyg akivaizdus. Sovietų Sąjungai griuvus, galimybė žmogui įdarbinti pačiam save tebelieka neįvertinta. Tai pasireiškia nuolat keliamais mokesčiais individualiai veiklai ar siekiu panaikinti verslo liudijimus kaip mokesčių mokėjimo formą, o juk ši forma yra galimybė lietuviui pačiam pinti ir pardavinėti krepšius, nepriklausyti nuo darbdavio, nusistatyti savo darbo valandas ir būti atsakingam už savo sėkmę ar nesėkmę. Būdama bakalėjininko dukra ir kilusi iš žemesnio vidurinės klasės sluoksnio, Margaret Thatcher ne tuščiai kalbėjo, jog ekonominė laisvė leidžia kurti ekonominę gerovę – jos žodžiai buvo vaisingi, iš pagrindų pakeitę Britaniją, Europą, Sovietų Sąjungą.

Šiandien Lietuvoje paplitęs valdžios nepasitikėjimas žmogumi pasireiškia ir tada, kai reguliuojanti valdžios ranka žmonėms neduoda žengti nei žingsnio į šoną nuo (nuolat didinamos) gausybės įstatymų ir poįstatyminių aktų raidžių. Valdžios nepasitikėjimas žmogumi griauja ir paties žmogaus pasitikėjimą savimi, kuomet žmonės mieliau renkasi atiduoti dalį savo laisvės mainais į mažesnę atsakomybę už save patį, savo profesijos pasirinkimą (prašant valstybės prognozuoti būsimas „paklausias“ profesijas), savo pareigą padėti pagyvenusiems tėvams ir seneliams

DEŠIMTIES METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A † A

Arch. ALBERTAS J. KERELIS

Prisimenant skaudžias netekties dešimtąsias metines, kai netekome mylimo vyro, tėvo, uošvio, senelio, šv. Mišios už a. a. Alberto sielą bus atnašaujamos šeštadienį, balandžio 20 d., 3 val. po pietų, Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje, Pasaulio lietuvių centre, Lemont.

Maloniai kviečiame draugus ir pažįstamus kartu su mumis pasimelsti už jo sielą.

Liūdinti šeima: žmona Irena, dukros Jovita, Gintarė, Dainė ir sūnus Albertas, Jr. su šeimomis

Trispalvė – kosmose?

Atkelta iš 1 psl.

Pasak palydovo kūrėjo, NASA reikalaujamus kokybės standartus atitinkantys palydovo bandymai bus atlikti Kauno technologijos universitete.

Misijos vadovo Vytenio Buzo teigimu, šia iniciatyva jaunų mokslininkų komanda siekia sau, Lietuvai ir visam pasauliui įrodyti, kad mūsų šalis gali sukurti ir paleisti pirmąją istorijoje lietuvišką palydovą. „Lituanica SAT-1“ paleidimas mūsų šaliai yra istorinis įvykis. Į žemės orbitą pakilus pirmajam lietuvių kurtam palydovui, Lietuvos kaip nepriklausomos valstybės trispalvė pirmą kartą suplevėsuos kosmose“, – sako V. Buzas.

Kovo pabaigoje, prieš pat Velykas, UAB „LTLAB“ laboratorijoje buvo sukonstruotos 3 iš 6 operacinių palydovo plokščių – kameros ir radijo švyturio mikroprocesorius, FM balso retransliatorius ir skrydžio kompiuteris. Visus komponentus suprojektavo patys lietuviško palydovo kūrėjai.

„Lituanica SAT-1“ palydovą kuria daugiau nei 30 narių tarpdisciplininė komanda, sudaryta iš įvairių sričių aukštos kvalifikacijos specialistų, jaunų lietuvių mokslininkų, inžinierių, fizikų, programuotojų, gyvenančių ne tik Lietuvoje, bet ir už jos ribų. Projekte, kurio vertė siekia 1,3 mln. lt, šiuo metu dalyvauja 22 organizacijos ir įmonės.

Pirmasis palydovas šalies istorijoje „Lituanica SAT-1“ į kosmosą kils šį rudinį, lapkričio mėnesį. Jis bus paleistas bendradarbiaujant su JAV Nacionaline aeronautikos ir kosmoso administracija NASA, iš Floridos valstijoje įsikūrusio Kenedžio kosmoso centro (Kennedy Space Center). Į tarptautinę kosminę stotį palydovą nugabens kompanijos „SpaceX“ raketa nešėja „Falcon 9“. Paleistas į žemės orbitą palydovas ilgiau nei 6 mėn. skries 400 kilometrų aukštyje, 8 kilometrų per sekundę greičiu.

„Lituanica SAT-1“ atliks pirmuosius lietuviškus kosmoso tyrimus, išbandys lietuvių sukurtas technologijas ir testuos alternatyvius energijos šaltinius ekstremaliomis sąlygomis. Nors pats projektas yra nekomercinis, palydovo misijos metu surinkti duomenys ir atlikti taikomieji tyrimai atvers naujus kelius ir galimybes Lietuvos verslui ir mokslui.

Visi palaikantys pirmojo lietuviško palydovo paleidimo misiją, kviečiami burtis socialiniame tinkle: <http://www.facebook.com/Lituanicasat1>

Projekto svetainė: www.kosmonautai.lt

Tomas Taškauskas

(sakant, kad tai daryti – valstybinės „Sodros“ pareiga) ar į sunkią padėtį patekusiam artimui (neaukojant labdarai, nes vargšams jis padeda per mokesčius).

„Tečerizmo“ politika pagydė Europos ligonį. Trečiojo kelio tarp socializmo ir laisvos rinkos nepavyko rasti – arba valdžia pasitiki žmogumi ir leidžia jam veikti, arba juo nepasitikėdama paima didžiąją dalį jo pajamų ir prievarta teikia begalines „viešąsias“ paslaugas. Tačiau bėda su socializmu, kaip sakė baronienė, ta, kad galiausiai baigiasi svetimų žmonių pinigai, kuriuos galima būtų išleisti. Taikliau šiandieninės prasi-

skolinusios, pavojingu socializmo keliu nuėjusios Europos padėties apibūdinti neįmanoma. Margaret Thatcher išėjo, bet poreikis įgyvendinti jos dvasios politiką kaip niekad akivaizdus.

„Lietuvos žinios“

Kaetana Leontjeva – Lietuvos laisvosios rinkos instituto (LLRI) ekspertė. Pabaigusi Tufts universitetą Bostone su Tarptautinių santykių ir Ekonomikos Bakalauro diplomu su Cum Laude pagyrimu, prie LLRI kolektyvo ji prisijungė 2007 m. Institute K. Leontjeva kuruoja viešųjų finansų – biudžeto ir mokesčių klausimus.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **JAV LB Lemont apylinkės Socialinių** reikalų skyrius trečiadienį, balandžio 17 d., 1 val. p. p. kviečia visus į PLC skaityklą, kur bus rodomas filmas apie Lenkijos miestelį Punsą, kuriame gyvena daug lietuvių.

■ **Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre** balandžio 19 d., penktadienį, 7:30 val. v. atidaroma trijų menininkų – Lidos Dubauskienės (grafika), Aušros Barzdukaitės-Vaitkūnienės (piešiniai) ir Arvydo Žalpio (instaliacija) – iš Lietuvos darbų paroda. Parodos atidaryme dalyvaus A. Žalpis. Meninę programą atliks Rūta Pakštaitė-Cole (smuikas) ir Saulius Gylys (gitar). Atidaryme dalyvaus dailininkas A. Žalpis. Parodą pristato galerija „Meno parkas“ (Rotušės a. 27, LT-44279, Kaunas). Projekto rėmėjai: Kultūros rėmimo fondas, Kauno miesto savivaldybė.

■ **Balandžio 19 d., penktadienį, „Bunkeryje“** Willowbrook Ballroom (8900 S. Archer Ave., Willow Springs, IL) vyks Vytauto V. Landsbergio ir levos Narkutės koncertas. Programoje – dainuojamoji poezija, romansai, partizanų ir liaudies dainos. Pradžią – 8 val. v. Bilietai parduodami Willowbrook Ballroom, „Old Vilnius Café“ (2601 75th St., Darien, IL), „Lithuanian Plaza“ (9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL).

■ **Balandžio 20 d., šeštadienį, 7–9 val.** v. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje (6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL) vyks susitikimas su lietuvių kilmės režisierė Kiley Kraskouskas ir prodiuseriais Leola Calzolari-Stewart ir Andrea Papitto. Jie vakaro dalyviams pristatys filmą apie muzikos festivalį Malyje „The Last Song Before the War“ ir atsakys į klausimus.

Režisierė Kiley Kraskouskas.
Toptomatmarket.com nuotr.

■ **Balandžio 20 d., šeštadienį, 2 val. p. p.** „Logan Theatre“ (2646 N. Milwaukee Ave., Chicago, IL 60647) įvyks naujojo lietuviško filmo „Narcizas“ premjera JAV. Bilietus galima nusipirkti festivalio puslapyje: <http://cimmfest.org/narcizas-narcissus/>. Iš Čikagos filmas keliaus į Memphis, kur balandžio pabaigoje filmas bus rodomas festivalio „Mem-

phis International Film and Music Festival“ programoje.

■ **Balandžio 21 d., sekmadienį, 12:30 val. p. p.** PLC Fondo salėje, Lemont, vyks JAV LB Lemont apylinkės ataskaitinis rinkiminis susirinkimas. Kviečiame dalyvauti.

■ **Švč. Mergelės Marijos Gimimo** parapijos salėje (6812 S. Washtenaw St., Chicago, IL) balandžio 21 d. 12 val. p. p. vyks susitikimas su dainuojamosios poezijos kūrėja bei atlikėja leva Narkute ir režisieriumi, poetu Vytautu V. Landsbergiu. Bus rodomi V. V. Landsbergio filmai „Karininko romansas“, „Iš karčemėlės“ ir „Dvi seserys“ bei pristatomas naujai kuriamas filmas „Trispalvis“.

■ **Lietuvių tautinių šokių ansamblis** „Grandis“ gegužės 11 d., šeštadienį, 5:30 val. p. p. kviečia į metinį koncertą „Gyvenimo tėkmė – nuo lopšio iki sutuoktinių“, kuris vyks Ritos Riškienės salėje, Pasaulio lietuvių centre (Lemont). Koncerte dalyvaus visi ansamblio šokėjai. Bus švenčiamas vaikų ratelio 20-asis jubiliejus. Po koncerto – vaišės. Daugiau informacijos galite gauti tel. 630-257-0153 (Žibutė Prancėvičienė) arba tel. 630-243-6313 (Beatričė Čepelienė).

■ **Bigbendo „Gintaras“ koncertas PLC** Lietuvių Fondo salėje vyks gegužės 18 d. 7 val. v. Dalyvauja solistai Rasa Zubrickaitė, Jolanta Banienė, Vladas Gusevas, Nijolė Penikaitė, Laisvida Rudienė. Svečiuose – vaikų pop choro „Svajonė“ mergaičių kvartetas. Garso operatorius – Arūnas Končius. Jūsų laukia senos, geros dainos, veiks baras. Po koncerto – nuotaikingas šokių vakaras.

IŠ ARTI IR TOLI...

■ **Balandžio 28 d. 11:30 val. r.** maloniai kviečiame į New York Maironio li-tuanistinės mokyklos Motinos dienos minėjimą, kuris vyks Mount Carmel parapijos žemutinėje salėje (Havemeyer St. ir North 8th St., Brooklyn, NY kampas) tuoj po šv. Mišių Apreiškimo parapijoje. Mokiniai parodys gražią šventinę programą, mokyklos Tėvų komitetas ruošia gardžius pietus, veiks baras, loterija, skambės nuotaikinga muzika. Daugiau informacijos suteiks Faustina Šinkūnienė el. paštu: director@nymaironiomokykla.org

■ **Balandžio 26–28 dienomis Neringos** stovykloje (147 Neringa Rd., Brattleboro, VT 05301) vyks Moterų savaitgalis tema „Nurturing one another through life stages“. Savaitgalio programą ves Kerry Secrest ir dr. Kristina Mačiūnaitė. Daugiau informacijos ir užsiregistruoti galite tinklalapyje: www.neringa.org.

Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapija (Marquett Park) organizuoja autobusą važiavimui į Lietuvių Operos premjerą, G. Donizetti operą „Meilės eliksyras“, kuri balandžio 28 d., sekmadienį, vyks J. Sterling Morton High School auditorijoje (2423 S. Austin Blvd., Cicero, IL 60804). Autobusas išvyks 2 val. p. p. nuo Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios. Pakeliui sustos prie Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčios (2745 W. 44th St., Chicago, IL) Brighton Park.

Vietų skaičius ribotas. **Norinčius į LO premjerą vykti autobusu, prašoma skambinti tel. 773-776-4600 (Audra).** Užsisakyti vietas ir susimokėti iki balandžio 17 d.

Bilietai į Lietuvių Operos premjerą parduavinėjami „Atlantic Express“ (2719 W. 71st St., Chicago, IL netoli „Seklyčios“); tel. 773-434-7919, „Old Vilnius Café“ (2601 75th St., Darien, IL), „Lithuanian Plaza Bakery & Deli“ (9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL).

www.draugofondas.org

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį.

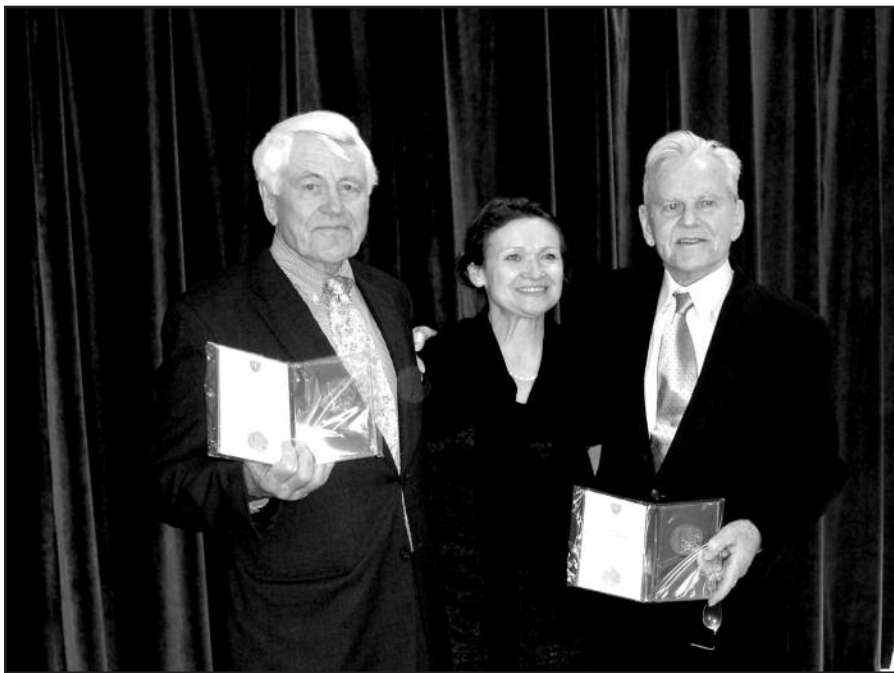
Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins laikraščio gyvavimą daugeliui metų!

Draugo fondas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

Balandžio 12 d. didelis būrys žmonių rinkosi į Palaimintojo Jurgio Matulaičio misiją, į Taizę (maldos, giesmių, meditacijų vakarą). Dalyvavo choras, kuriam vadovavo „Exultate“ vadovė Rita Čyvaitė-Kliorienė, instrumentalistai, kantorai. Tyloje uždegti žvakės, giedodami visi drauge, susirinkusieji tapo tarsi viena šeima.

Dainos Čyvienės nuotr.

Balandžio 7 d. Boston, MA koncertavo vyrų oktetas iš California „Tolimi aidai“. Prieš koncertą sveikinimo žodį tarė JAV LB Krašto valdybos pirmininkė Sigita Šimkuvienė. Krašto valdybos (KV) vardu ji nuoširdžiai padėkojo broliams Bruteniui ir Romui Veitams už ilgametę veiklą Lietuvių Bendruomenėje bei visokeriopą pagalbą ir 2012 m. XIV Lietuvių tautinių šokių šventės pirmininkui Mariui Žiaugrai už didžiulį indėlį ruošiant šokių šventę Boston, MA. KV pirmininkė įteikė jiems Žalgirio mūšio medalius ir diplomus. JAV LB Krašto valdyba Žalgirio mūšio medalį, kaip garbės ženklą, teikia Lietuvai ir lietuviškai veiklai bei lietuviybės išlaikymui nusipelnusiems asmenims.

Nuotraukoje: Sigita Šimkuvienė su broliais Romu (k.) ir Bruteniu Veitais po Žalgirio mūšio medalio įteikimo. **Gintaro Čepo nuotr.**

Miko J. Šileikio ir Teofilio Petraičio konkursas

Skelbiamas dailės kūrinių konkursas Miko J. Šileikio ir Teofilio Petraičio premijoms laimėti. Konkursą rengia Čiurlionio galerija, Inc., Lemont, Lietuvos dailės muziejus, Lietuva ir Lietuvių dailės muziejus, PLC, Lemont.

Parodos atidarymas vyks 2013 m. gegužės 5 d. 12:30 val. p. p.

Konkurse gali dalyvauti viso pasaulio išeivijos lietuviai dailininkai, ne mažiau kaip trejus metus gyvenantys ir kuriantys užsienyje.

Konkurso dalyvis gali pateikti 2 kūrinius, sukurtus po 2007 metų.

Kūrinius ir jų nuotraukas būsimam katalogui siųsti adresu: Lietuvių dailės muziejus, PLC, 14911 127 th St., Lemont, IL 60439. Tel. pasiteirauti: 630-257-2034

Miko J. Šileikio premijos už tapybos ar skulptūros darbus: I premija 500 dol.;

II premija 300 dol.; III premija 200 dol.

Teofilio Petraičio premijos už akvareles ar grafikos darbus: I premija 500 dol.; II premija 300 dol.; III premija 200 dol.

Premijas skiria Čiurlionio galerija, Inc. pagal sudarytos komisijos įvertinimą ir siūlymus.

Čiurlionio galerijos, Inc. Pasaulio lietuvių centre valdyba